Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 202 (13916) | 1972 оной августын 27, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ТҮРҮҮ ХҮНЭЙ ҮГЭ

…АЛТА ШУЛУУ» …АЛТАДАГ …ЖАЛТАЙБДИ

…лта» малтагшадай ажалһаа республикы… …промышленностиин хүгжэлтэ нилээд дулдыда… Тиимэһээл Галуута-Нуурай шахтоуправ… …нүүрһэшэд халаанайнгаа даабари хододоо …дүүргэжэ, байгаалиин үгэһэн баялигые …гүйгөөр, хүсэдөөр малтаха гэжэ эрмэл…

…гүниие үрэмдэн орожо, галта шулуу мал… …ршэд ёһотой баатаршалга гаргана …Юуб гэхэдэ, хүн бүхэн нүүрһэшэн …гүй. Ёһотой нүүрһэшэн хадаа зори…, шанга бэетэй, мэргэжэлээ һайн шудал… …байха ёһотой.

…51 ондо горно училищи дүүргэһэн хүм. …һураһан хүбүүдэй үсөөхэниинь лэ мү… …хүдэлнэ. Зарим хүбүүднай һара, …тухай хүдэлөөд, ажалһаа тэрьедэһэн бай… …һэбхи зоп уурхай соо үни тэсэдэгтүй. …тэрьедэхэ мүрөө бэдэрдэг. Хори нэгэн жэ… …ада 7-дохи уурхайда проходчигоор хүдэл… …соо оло мянган кубометр газар малта… Тиимэһээл проходчигуудай ажал …хоноор хөөрэхэ хүсэлэнтэйб.

…гуудай ажалые хүнгэн гэжэ хэлэхын …Бидэнэй урда олон бэрхэшээлнүүд … Шулуун байсанууд нүүрһэнэй зу… …нүүдые нюугаад байдаг. Тэрэниие тэ… …алхамаар урагшаа дабшахаш. Зарим… …халаан соогоо нэгэ метр гү, али тэрээн… …зай гаталха ушар болодог. Уһатай, …дайралдаа һаа, бүришье түбэгтэй …нүүд байгаалиин энэ бүхы бэрхэшээл… …гоймгоор гаталжа, нүүрһэнэй хэбтэшэ… …харгы гаргаһан лэ байдаг.

…даадаг бригадада арбан хоёр хүн хүдэл… …даабари дүүргэхын тула эдэнэр бул… …оролдодог гээшэ ааб даа. Тиимэһээл …онои долоо һарын даабариһаа га… …метр газар малтаһан байнабди. Энэ ехэхэн …гээд тэмдэглэмээр. «Хүндэтэ шах… …зэргэдэ хүртэһэн проходчик В. М. …халаанай даабари дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ ан… …байха юм. Бусад хүдэлмэришэднай энэ …жэшээгээр хүдэлнэ. Бригадымнай …хүдэлмэришэн комсомолец Владимир …бэрхэ хүн байһанаа харуулжа …комсомолец Пётр Дульский муу бэшээр хүдэл… …даадаг бригадада урагшаа эрмэлзэһэн …түбһэн юумэнһээ айхагүй зоригтой …хүдэлнэ гэжэ хэлэбэлни, алдуу болохогүй. …бригадын проходчигууд өөһэд хоорондоо мү… Бидэнэр Социалис Ажалай Герой …Дабаевич Тучиновай даадаг бригадын хү… …мүрысэдэг байцабди. Эдэнэр долоо …һарнһаа гадуур 32 метр газар малтаа гэ… …бидэнһээ бишыха гээгдэшоо. Яахаб теэд, …хэн нэгэмнай булихал ёһотой ха юм.

…дэй ажал һүүлэй үедэ оньһожоруулаг… …уурхай соо нүүрһэ малтаха К-87 «д» …комбайн тодхогдонхой. Энэ комбайн сүүдхэ …нүүрһэ малтаха арга боломжотой. …даадаг бригадын нүүрһэшэд сүүдхэ… …нүүрһэ малтажа, бүхы «Востоксиб… …соо ҮЗэгдөөгүй амжалта туйлаа һэ… …манай уурхай соо 4-ПУ маркын га… …комбайн тодхогдобо. М. Г. Авериннэй …бригадын проходчигууд шэнэ комбайн ашагла… Эдэнэр ганса июль һара соо 250 метр холо …һан байна. Бидэнэй мүнөө хэрэглэдэг …комбайнһаа гурба дахин ехэ хүсэтэй байха …хүсэ ехэтэй оньһон түхеэрэлгэнүүдые бү… …тэйгээр ашаглажа шадаа һаа, манай долоо… …нүүрһэшэд бага гаргашатайгаар ехэ …даадаг болохонь лэ. Хэдыхэн жэлэй үн… …уурхай соохи хүдэлмэри сүм оньһожоруу… …гэжэ һанагдана. Манай совет эрдэм …«д» гэһэн гайхамшаг комбайн зохёогоо. …нүүрһэ малтаха, өөрөө тулгануудые тодхохо …машина мүн болоно. Уурхайн нүүрһэшэд …ажаллажа бүтээнэ. Ажаллахада яһала … Харин 50-яад онуудта вагонеткэнүүд… …нүүрһэ ашадаг бэлэйбди.

…нүүрһэшэдэй ажалые урдынхидаал адли …һанадаг зон бии байһаар. Бидэнэй ажал …ажабайдал тухай муугаар мэдэдэг дээ… …һанана гү даа гээд һэжэг түрэмөөр. …соо залуушуул үсөөнөөр хүдэлнэ. Жэ… …маннии даадаг бригадада хоёр залуу хү… …нүүрһэшэниинь дүшэ гаран наһанай зон. Ма… …комсомол-залуушуулай бригада гээд …байха юм. Энэнь аягүй шэнгеэр һанагда…

…дэй ажал хүдэлмэри тухай газетэ, жур… …багаар бэшэгдэнэ. Бэрхэ нүүрһэшэдэй …дүршэл тухай хөөрэһэн номуудые …олоор хэблэжэ байхада яадаг юм гэжэ

…ерскын профессионально-техническэ …дүүргэһэн залуу мэргэжэлтэд манай уур… …ерэдэг. Тэдэнэр юундэшьеб даа

үни тогтонгүй, ондоо ажал бэдэржэ ошодог. Энэмнай түрэндэшье, үйлэдбэридэшье ехэ хохидол үзүүлнэ. Партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинууд залуу хүдэлмэришэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар ябуулна хаш даа. Залуу нүүрһэшэдэй һайнаар хүдэлөөд байгаа һаань, урмашуулаад, һургуули һударта эльгээгээд орхиходо яадаг юм.

Тиихэдэ халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг нүүрһэшэд ходо урмашуулагдажа байдаг. Энэ һайшаалтай. Зүгөөр нэгэшье тонно, зуушье тонно нүүрһэ үлүү малта — аб адли хэмжээнэй шагнал үгтэдэг. Энэ баһал дутагдалтай, зүб тээшэнь шиидхэхээр болоһон асуудалнуудай нэгэниинь мүн болоно.

Мүнөө бүхы совет арад СССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдээр угтаха гэжэ уялга абаад, эршэмтэй шангаар хүдэлжэ байна. Манай Галуута-Нуурай шахтоуправлениин хүдэлмэришэд мүн лэ тиимэ хүсэл зорилго урдаа табинхай. Мүнөө газар доро эршэтэ ажалай аялга минута соошье замханагүй. Проходчигууд метр, сантиметрээр урагшаа дабшажа, нүүрһэшэдтэ харгы зам гаргана. Манай бэрхэ нүүрһэшэд үдэр бүри даабаряа үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ оролдоно. Энэ хүсэл зорилгоёо бэелүүлжэ шададаг хүдэлмэришэдэй тоо олошорно. М. И. Бурдуковский, М. Г. Аверин гэгшэдэй даадаг бригадануудай проходчигууд халаанай даабариһаа гадуур 1—2 метр холо газар малтаһан лэ байдаг. Нүүрһэшэд оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ ехэ анхарал табина. Тингэжэ һайн шанартай нүүрһэ улам ехээр малтана.

Бидэнэй ажал хүдэлмэри, ажаһуудал тухай парти правительства яһала ехэ анхарал табидаг ааб даа. Жэл бүри байдал һуудалнай һайжарна. Нүүрһэшэд оронойнгоо эгээл һайн курорт, санаторинуудта амарна. Бидэнэй эмшэлүүлхэ, амарха профилактори Галуута-Нуур хотодо нээгдэһэн юм. Байгша оной эхинһээ 500 хүдэлмэришэн энэ профилакторидо амараа, бэеэ аргалуулаа.

Эрхим түрүү хүдэлмэришэд гүрэн түрын хайра шагналда хүртэжэ байдаг. Манай Галуута-Нуурай шахтоуправлениин хүдэлмэришэн Гармажап Дабаевич Тучинов Социалис Ажалай Герой болонхой, 8 шахтёр Ленинэй, 2 хүн Октябрьска революциин, 9 нүүрһэшэн Ажалай Улаан Тугай, 14 нүүрһэшэн «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудаар шагнагдаа. Манай ажал хүдэлмэри иимэ үндэрөөр сэгнэгдээ. Энээнэйнь урмада бүри һайнаар хүдэлхэ гэжэ эрмэлзээнэбди даа. Манай 7-дохи уурхайн нүүрһэшэд июль һарынгаа даабари үлүүлэн дүүргээ бэлэй. Август соошье муу бэшээр хүдэлжэ, нүүрһэшэдэйнгээ заншалта һайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтажа байнабди. Бидэнэр бүхы туйлаһан амжалтануудаа СССР-эй 50 жэлэй ойн баярта зорюулнабди.

Б. БАЛЬЖИЕВ,
Галуута-Нуурай шахтоуправлениин проходчигуудай бригадир, коммунис ажалай ударник.

ОЛИМПИИН УЛАСХООРОНДЫН КОМИТЕДЭЙ ГЭШҮҮДТЭ, ОЛИМПИИН XX НААДАНАЙ ЭМХИДХЭЛЭЙ КОМИТЕДТЭ, ОЛИМПИИН НААДАНДА ХАБААДАГШАДТА

Олимпиин зунай XX наада — 1972 ондо спортын эгээн ехэ наада эмхидхэгшэдые, тэрээндэ хабаадагшадые зүрхэ сэдьхэлһээ халуунаар амаршалнаб.

Мүнөө үеын Олимпиин нааданууд хадаа физическэ культури ба спортые хүгжөөхэ эрхэ нүхэсэл, дэлхэйн бүхы түбинүүдэй спортсменүүдэй хамтарал нэгэдэлгын шухала зүйл болоно.

Орон доторое спортын хүдэлөөнэй хүгжэхэ хэрэгые СССР-эй правительство али болохоор дэмжэдэг юм. Энээнэй ашаар хүн бүхы талаараа хүгжэл ехэтэй, олон удаан жэлнүүдтэ элүүр энхэ, творческо үүсхэл эдэбхитэй байдаг лэ. Совет хүн бүхэнэй ажабайдалда физическэ культура ба спортын батаар нэбтэрэн орохын тула шухала хэрэгтэй бүхы юумэ хэхэ гээшэ манай зорилго болоно. Социальна энэ шухала зорилго шиидхэхын тула Советскэ Союздахи байдал саг үргэлжэ һайжаржа байна.

Амгалан тайбанаар зэргэ оршон һууха ленинскэ ёһо гуримые Совет гүрэн гадаадынгаа политикада хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэн, арадуудай хоорондын үгээ ойлголсолгые, эб найрамдалые бэхижүүлдэг нийтын хүсэнүүдые, хүдэлөөнүүдые ходоодоо дэмжэдэг. Олимпиин наадануд энэ һайн һайхан хэрэгтэ туһа хүргэхэ ёһотой.

Эдэ наадануудта спортын гайхамшаг амжалтануудые туйлаха хүсэл эрмэлзэл гаргагдаха һаа, спортын үнэн сэхэ тэмсэл хэгдэхэһээ гадна, эб найрамдалай, дэбжэлтын ба демократиин аша туһада залуушуулай харилсаа холбоон, нягта жагсаал улам бэхижэг лэ.

Олимпиин XX наада эмхидхэгшэдтэ — һайнаар үнгэргэхыень, харин спортдо шэнэ амжалтануудые туйлажа, илалтын баяр баясхаланда хүртэхыень спортсменүүдтэ хүсэнэб.

ССР Союзай Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ
А. КОСЫГИН.

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГАЙ ХОНХОЛЫН МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ҮҮСХЭЛЫЕ БУЛТАДАА ДЭМЖЭЕ!

СССР·50

КПСС-эй ОБКОМДО

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГАЙ «ИСКРА» КОЛХОЗОЙ МЕХАНИЗАТОРНУУД БОЛОН МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ ҮҮСХЭЛ ТУХАЙ

СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ жагсажа, гарланай ургасые богони болзорто гээлтэгүйгөөр хуряаха, гүрэндэ таряа түсэбһөө гадуур худалдаха тухай Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой механизаторнууд болон мэргэжэлтэдэй абаһан социалис уялгые КПСС-эй обкомой бюро һайшаагаа.

Ургаса хуряалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, таряа гээлтэгүйгөөр хуряаха, гүрэндэ орооһо худалдаха түсэб дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн үүсхэл гаргаһан «Искра» колхозой механизаторнууд болон мэргэжэлтэдэй жэшээгээр колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ КПСС-эй райкомууд, аймагуудай партийна организацинуудые уялгалаа.

Ургаса хуряалгын ямараар ябажа, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбэй хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай социалис мүрысөөнэй ябасые ходо харуулжа байха гэжэ республикын, аймагуудай газетэнүүдэй редакцинар, телевидениин болон радио-дамжуулгын комитедые уялгалаа.

СССР-эй 50 ЖЭЛЭЙ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ АБАҺАН МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГАЙ «ИСКРА» КОЛХОЗОЙ МЕХАНИЗАТОРНУУД БОЛОН МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

СССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын, табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабариие амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэжэ, манай колхозой механизаторнууд энэ жэлдэ шэн зоригтойгоор хүдэлөөд, бүхы тарялан дээрээ муу бэшэ ургаса ургуулаа. Даб дээрэ тооложо үзэхэдэ, гектар бүриһөө 16 центнерһээ бага бэшэ, зарим газарһаа үшөөшье дээшээ ургаса абтахаар хараалагдана.

Гүрэндөө хамта 23 мянган центнер, тэрэ тоодо түсэбһөө гадуур 4 мянган центнер таряа худалдаха гэһэн гол зорилго табинабди. Колхозоймнай ажалшад гүрэнэйнгоо урда абаһан уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэхэ, мүн үрэһэ хүрэнгын, нийтын ажахыда хэрэгтэй бусад фондын орооһо хүсэд хүрэхөөр суглуулжа абаха гэжэ эршэмтэйгээр тэмсэнэ.

Хэнэйшье мэдэһээр тарялан дээрэ ургажа байһан тариан үшөөл тариан бэшэ, харин амбаарта адхагдаад байхадаал ёһотойл орооһон гэжэ зон хэлсэдэг. Ургасаяа түргэнөөр, гээлтэгүйгөөр лэ хурлажа абаха болонобди. Ургасын хуби заяае шиидхэхэ хүнүүд Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой комбайнернууд, шофернууд, трактористнар, мэргэжэлтэд бидэл байһан хадаа бүхы мэргэжэл шадабарияа гаргаи хүдэлжэ, 5.465 гектар таряагаа хүдэлмэриин 10 үдэр соо амяарлан хадаад, мүн 12 үдэр соо баалнуудаа суглуулжа сохихо гэһэн социалис уялга абанабди. Бүхы таряагаа имагтал амяарлан хадаха, хуряахабди. Бүхы дүрбэн бригадануудтамнай хамта 27 комбайн, 24 жатка хүдэлхэ юм. Хуряалгын агрегат бүхэндэ 200 гектар тариан хүртэнэ. Энэмнай нилээд ехэ газар гээшэ ааб даа. Бүхы ургасаяа түргэнөөр хуряажа абахын тула колхозой комбайнернууд үдэрэйнөө даабариие 1,5 дахинһаа доошо бэшээр дүүргэхэ, таряа хадахадаа агрегат бүхэн үдэрэй 25 гектар, баал суглуулжа сохиходоо — 17 гектар хуряаха гэһэн уялга абанхай.

Манай түрүү комбайнернууд бүришье ехэ уялгануудые абаһан байна. Жэшээнь, комбайнер Г. С. Мальцев 330 гектарай ургаса хадажа, хуряажа, 5300 центнер орооһо сохижо абаха, мүн комбайнернууд И. В. Мальцев, В. Д. Тихонов гэгшэд тус тустаа 350 гектарай таряа хадаха, хуряаха, 5,6 мянган центнер орооһо сохижо абахабди гэжэ үгэеэ үгөө.

Урда жэлнүүдэйхидээл адли хуряалга дээрэ комбайнуудаа бүлэг бүлэгөөр хүдэлгэхэбди. Энээнэй ашаар комбайн, автомашина болон бусад техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэгдэхэ байна. Комбайнуудаа нэгэ таряаланһаа нүгөөдэдэнь зөөлгэхэдөө үнэтэй саг дэмы гээхэгүйн тула колхозой мэргэжэлтэд таряанай эдеэшэһые хараада абажа, агрегадуудай абаха маршрут һайнаар зохёогоо. Мүнөө бүхы техникэмнай хуряалгадаа түгэс бэлэн. Орооһоной гээгдэхэгүйн тула комбайнуудай нүхэ һүбэ хуу бүтүүлэгдээ, һолоомын бутархай, мэхиннэ суглуулха түхеэрэлгэнүүд хэгдэжэ байнхай. Энэ талаар манда аймагай «Сельхозтехникын» нэгэдэл туһална.

Ороной түрүү ажахынуудай жэшээгээр энэ жэлдэ хуряалгада хүдэлжэ байһан бүхы машинануудта техническэ харууһа хэхэ, заһабарилха хүдэлмэриие тарялан дээрэнь эмхидхэхэбди. Колхоздомнай гагнуури хэхэ түхеэрэлгэтэй гурбан нүүдэл мастерской хүдэлхэ, мүн мастер-заһабарилагшад, электрогагнууршад һүниндөө ээлжээгээр хүдэлхэ болоно. Тэрэнһээ гадна, «Сельхозтехникын» нэгэдэлэйхид үшөө нэгэ нүүдэл мастерскойе манда түхеэржэ үгэхэ юм. Комбайнһаа орооһо тоог дээрэ зөөхэдөө автомашинануудта хойнонь прицеп шагтагалаад ябаха, тэрэшэлэн энээндэ тракторай тэргэнүүдшье хэрэглэгдэхэ байна. Энээнэй ашаар тарялан дээрэхи бүхы хүдэлмэри таһалгаряагүйгөөр ябуулагдаха аргатай болохо.

Хуряалгын түрүүшын үдэрһөө ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэгтэй хүсэд хүрэхөөр үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэжэ захалхабди. Бүхы үрэһээ октябриин 20 болотор сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргэхэбди. Үрэһэнэй таряа сэбэрлэлгэдэ тусхай звено болон оньһон түхеэрэлгэ олон хүдэлгэгдэхэ байна. «Сельхозтехникын» аймагай нэгэдэл, «Бурятсельхозмонтаж» трестын ПМК мүнөө баригдажа байһан таряа сэбэрлэлгын ЗАВ-20 гэжэ агрегадые сентябриин 1 болотор бэлэн болгожо, ашаглалгада үгэхэ уялга абаа.

Манай ажахыда эртын намарай паар һайн ургаса үгэдэг. Тиимэһээ энэ жэлдэ колхоздо намарай паар хахалалгада 16 трактор хүдэлхэ юм. Намарай паар хахалалгые ургаса хуряалгатай зэргэ ябуулжа, түсэбөө сентябриин 25 болотор дүүргэхэбди.

Энэ жэлдэ ургаса хуряалгын нилээд бэрхэтэй сагта үнгэргэгдэхэ байһаниие хараадаа абажа, колхозой правлени, партийна, профсоюзай болон комсомолой организаци хамтаараа хүдэлмэриин тодорхой түсэб зохёожо, хүн зоноо, машина техникээ хайшан гэжэ зүбөөр табихаб гэжэ бүхы талаһаань бодомжолоо. Хуряалгын үедэ социалис мүрысөөнэй дүн хаһа сагтаа гаргагдажа байха юм. Механизаторнуудые культурна болон ажаһуудалай бүхы хэрэгсэлээр хангаха тухай колхозой правлени, партийна организаци баһал ехэ анхарал хандуулна. Полевой станууд һайнаар бэлдэгдээ. Тэндэ халуун эдеэ бэлдэхэ столовонууд эмхидхэгдэнхэй. Ажалай түрүүшүүлые урмашуулха бүхы хэмжээнүүд хараалагданхай. Бригада бүхэндэ комсомолой партийна бүлэгүүд бии болгогдоо. Тэдэндэ политинформаторнууд, агитаторнууд эльгээгдэнхэй. Орооһоной тарялан дээрэһээ тоог, амбаар хүрэтэр асарагдатар гээлтэ хоролтодо оруулхагүйн тула тэмсэхэ арадай хинагшадай бүлэг болон постнууд бригада, звено бүхэндэ бии болгогдоо.

Бидэ иимэ социалис уялга бэедээ абаад байхадаа, бүхы ургасаяа эмхитэй һайнаар хуряажа абахын, гүрэндэ таряа худалдаха түсэб, даабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсыт гэжэ республикынгаа бүхы механизаторнуудые уряалнабди.

Колхозой механизаторнуудай суглаанай даалгабаряар уялгада гар табигшад:

Г. МАЛЬЦЕВ, В. БЕЛОУСОВ, И. МАЛЬЦЕВ, — комбайнернууд; Р. ГОРЮНОВ, Г. АНТОНОВ — шофернууд; Т. МИТРОФАНОВ, И. СТУЛЕВ — трактористнар; Н. СТУЛЕВА, Е. АНТОНОВА — үрэһэ сэбэрлэдэг звеногой гэшүүд; Е. МИТРОФАНОВ, Н. БЕЛОУСОВ — тракторна тариан ажалай бригадын бригадирнар; В. СТУЛЕВ — отделениие эрхилэгшэ; И. КАШТЫХИН — главна инженер; И. КОЗЛОВ — главна агроном; А. БУРДУКОВСКИЙ — комсомолой эмхиин секретарь; А. МАЛЬЦЕВ парткомой секретарь; Е. ИВАНОВ — колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой.

…М-эй ОБКОМОЙ …Й ПЛЕНУМ

…р. августын 26-да …областной комитедэй …боложо үнгэрбэ. Обко… …эмхидхэлэй …шиидхэһэн байна. …ЦК-гай дэргэдэхи Пар… …һургуулида һураха …дашарамдуулан, …ВЛКСМ-эй об… …секретариин уял… …бюрогой гэшүүн… …сүдөөлбэ.

…эй обкомой нэгэдэхи …В. Д. Раднаевые пле… Нүхэр Раднаев урда …ЛКСМ-эй обкомой секре… …байһан.

…эй обкомой секрета… …гэшүүнээр П. П. …гдаһан байна. Нү… …урда тээнь ВЛКСМ… …райкомой нэгэдэхи …хүдэлжэ байгаа.

…эй обкомой секретарь …хоёрдохи ба гур… …пленумүүдэй хоорондо …обкомой бюрогой …ажал ябуулга тушаа пле… …мэдээсэл хэбэ.

…эй обкомой пленумэй хү… КПСС-эй обкомой сек… К. М. Продайвода, КПСС- …партийно-эмхидхэлэй …таһагые даагша …мүн энэ таһагые …Б. Т. Аюров, …ЦК-гай харюусалгата …А. А. Кролевиц гэг… …байна.

…дээрэ КПСС-эй обкомой …К. М. Продайвода үгэ

КАЗАХСТАНДА ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

Партиин обкомуудай нэгэдэхи секретарьнарай, областной гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрэй, хүдөө ажахын областной управлениинүүдэй начальнигуудай, мүн республикын зарим министерствэнүүдэй, ведомствэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн 1972 оной август 25-да Кокчетав хотодо болобо. 1972 ондо арадай ажахын түсэбые дүүргэхэ асуудалнууд зүблөөн дээрэ хаража үзэгдөө. Ургаса хуряажа, таряа гүрэндэ худалдалгые эмхидхэлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев суглаарагшадта халуунаар угтагдажа, зүблөөн дээрэ үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр Д. А. Кунаев, Казахстанай Компартиин ЦК-гай бюрогой гэшүүд нүхэд Б. А. Ашимов, С. Б. Ниязбеков, В. К. Месяц, В. К. Севрюков, А. А. Аскаров, Н. Г. Лященко зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадалсаһан байна.

КПСС-эй ОБКОМДО

БЭШҮҮРЭЙ АЙМАГТА МАЛАЙ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН ХАНГАЛТАГҮЙГӨӨР ЯБУУЛАГДАЖА БАЙҺАН ТУХАЙ

КПСС-эй обкомой бюрогой заседани һаяхан боложо, нийтын адууһа малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриин Бэшүүрэй аймагай ажахынуудта хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһыень тэмдэглэбэ. Үбһэ сабшалга, силос, сенаж даралга, витаминтай үбһэнэй гурил бэлдэлгэ муу байдалтай байһаар. 1972 оной августын 22-ой мэдээгээр аймаг дотор үбһэ сабшалга бүхы дээрээ 37 процент, сенаж даралга — 42, витаминтай талханай гурил бэлдэлгэ — 58, силос даралга оройдоол 10 процентээр дүүргэгдээд байна.

КПСС-эй обкомой бюро тогтоол баталан абахадаа, малай тэжээл бэлдэхэ талаар аймаг дотор тохёолдоһон гээгдэлые богонихон болзор соо усадхан зайсуулжа, энэ ажал хүдэлмэриие шамдуулхын, түсэбүүдээ дүүргэхын тула бии байгаа арга боломжонуудаа элирүүлээд, гүйсэд дүүрэнээр ашаглахын түлөө аймагай партийна эмхиин, колхоз, совхозуудай ажалшадай бүхы хүсэ шадалые элсүүлэн хабаадуулхыень КПСС-эй Бэшүүрэй райкомдо, аймагай гүйсэдхэхэ комитедтэ эрилтэ табиба.

Үбһэ сабшалгада, силос даралгада хабаадуулагдаһан бүхы машинануудай, автотранспортын хүдэлмэриие һайжаруулха. Ойн соорхойнуудтахи, харгын далан дээгүүрхи, намагтай ба һөөг бургааһатай газарнуудтахи бүхы ногооое үлөөнгүй сабшажа абаха хэрэгтэй. Малай тэжээл болгохын тула хартаабхын эшэ ба бусад түмһэ суглуулха шухала. Нуга тарялан дээрэхи һолоомые сүм һүрилөөд, фермэнүүдтэ шэрэхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулха хэрэгтэй.

Адууһа малдаа бардам хүрэхэ һайн шанартай тэжээл бэлдэхын тула ажахы бүхэнэй хэмжээнүүдые хараалан абахыень КПСС-эй обкомой бюро партиин Бэшүүрэй райкомые, аймагай гүйсэдхэхэ комитедые уялгалба.

Силос дараха, тэрэнэй шанарыень һайжаруулха хүдэлмэриие улам шангадхаха хэрэгтэй. Һолоомонтой, орооһото-бобово ургамалнуудтай кукуруза холижо силослэхэ, ногоон эшэ намаада карбамид нэмэлтэ хэжэ, шанарыень һайжаруулха шухала. Үнеэн бүхэндэ нэгэ тонноһоо бага бэшэ сенаж бэлдэхын тула шэмэтэй ногоогоор энэ тэжээлые дараха хэрэгтэй.

АВМ-0,4 түхэлэй бүхы агрегадуудай ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын тула тэдэниие түхэреэн сүүдхэдөө хүдэлгэхэ, нарин хиналта тогтоохо шухала.

Түсэбөө, абаһан уялгаяа дүүргэхын тула бригада, звено бүхэнэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень, соёлой-ажаһуудалай хангалгые улам һайжаруулхыень, үйлэдбэриин түрүүшүүлые моральна ба материальна талаарнь урмашуулхыень КПСС-эй обкомой бюро КПСС-эй Бэшүүрэй райкомые, аймагай гүйсэдхэхэ комитедые уялгалба.

ХОЛБООЛЖОНОЙ УУРХАЙДА

Фоторепортаж

Холбоолжоной уурхайда хүрэжэ ерэхэдэмнай хүсэтэ МАЗ, КРАЗ, БЕЛАЗ-уудай абяанhаа газар доhолно гэжэ hанахаар байба. Хэдэн арбаад тонно нүүрhэ ашаалhан томо машинанууд бидэнэй хажуугаар хүнхинэлдэн үнгэрнэ. Табяад метрэй гүнзэгыдэ экскаваторнууд хүдэлжэ байна. Булад удхуураараа «хара алта» малтажа, машинануудай кузов соо адхана. Гурбадахи номерой ЭВГ-4 маркын экскаватор тээшэ машинанууд олоороо hүндэлнэ. Машинист Александр Бобыкин хэдэхэн минута соо машинануудта нүүрhэ ашаалаадхина. «Хара алта» ашаалhан машинанууд хойно хойноhоо hубарилдан ошожол байна. Александр Бобыкин халаан соогоо 300—350 тонно нүүрhэ машинануудта ашаалжа, даабаряа 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ шададаг. Энэ түрүү машинистын экскаваторhаа тээ саашалхада, шара үнгэтэй экскаватор хүдэлжэ байба. Эрхим түрүү ажалаараа республика дотороо мэдээжэ болоhон бэрхэ машинист Пётр Васильевич Балалаешников энэ экскаватор жолоодоно. Булад удхуурынь газарай хүрьhэ хомхойгоор үмхөөд вагонуудта ашаална. Тепловозой машинист Вячеслав Суетин вагонуудые экскаваторай удхуур доро зохидхоноор табиха гэжэ оролдоно хаш. Тепловозоороо вагонуудые аалиханаар түлхюулнэ.

— Тепловозой болон экскаваторай машинистнүүд тааража хүдэлхэдөө ехэ юумэ хэжэ шададаг. Жэшээлхэдэ, П. В. Балалаешников байгша оной долоо hарын даабариhаа гадуур 210 мянган кубометр газар малтаа. Машинист В. И. Суетин даабариhаа гадуур 50 мянган кубометр малтагдаhан газар уурхай сооhоо шэрэжэ гаргаhан юм, — гэжэ Холбоолжоной уурхайн начальник Геннадий Яковлевич Шубин хөөрэнэ.

Пётр Васильевич Балалаешников олон жэлэй туршада урагшатайгаар хүдэлжэ байhан хүн. Эрхим ажалайнгаа түлөө Ленинэй орденоор шагнагдаа бэлэй. Мүн шахтёрой алдарай тэмдэгүүдээр шагнагдаhан. «Жэлдээ 1 миллион кубометр газар малтадаг болоё гэhэн үүсхэл» юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ гаргаа бэлэй. Тэрэ хүсэл зорилгоёо бэелүүлжэ шадаhаншье байха юм. Жэлдээ миллион кубометр газар малтахын тула экскаваторай экипажнууд тон эдэбхитэйгээр хүдэлхэ болоно бшуу. Машинист Петр Коноваловай даадаг экипаж нёдондо жэл мүн лэ миллион кубометр газар малтажа шадаа. Мүнөө долоон экипажнууд миллионой хилэ дабахаар тэмсэжэ байна.

П. В. Балалаешников вагонуудта газар ашаалжа дүүргэээд машинаяа зогсообо. Тэрэнэй кабина соо ороходо ариг сэбэр. Нарин нягта, ажалша бэрхэ зон энэ машиные жолоодоно гэжэ мэдэхээр. Хүдэр бэетэй хүн бидэнээр мэндэшэлэлсэхэ зуураа:

— Үглөөнhөө хойшо 350 кубометр газар малтаад байнабди. Халаанай дүүрэтэр үшөө 100 кубометр газар малтаха байхабди, — гэжэ хэлэн, гарайнгаа саг хараад абана.

Машинист Владимир Бальжиевай экскаватор П. Балалаешниковай экскаваторта дүтэхэнэ газар малтажа байна. Нэгэ зэргэ 8 кубометр газар малтаха хүсэ ехэтэй экскаватор юм байна. Владимир Бальжиев эгээл залуу машинистнүүдэй нэгэниинь мүн болоно. Тиигэбэшье аха нүхэдhөө дутангүйгөөр хүдэлхэ гэжэ оролдодогынь тон лэ hайшаалтай байна даа. Оньhон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шададаг. Энэ экипажай коллектив байгша оной долоо hарын түсэбhөө гадуур 45 мянган кубометр газар малтаhан байна.

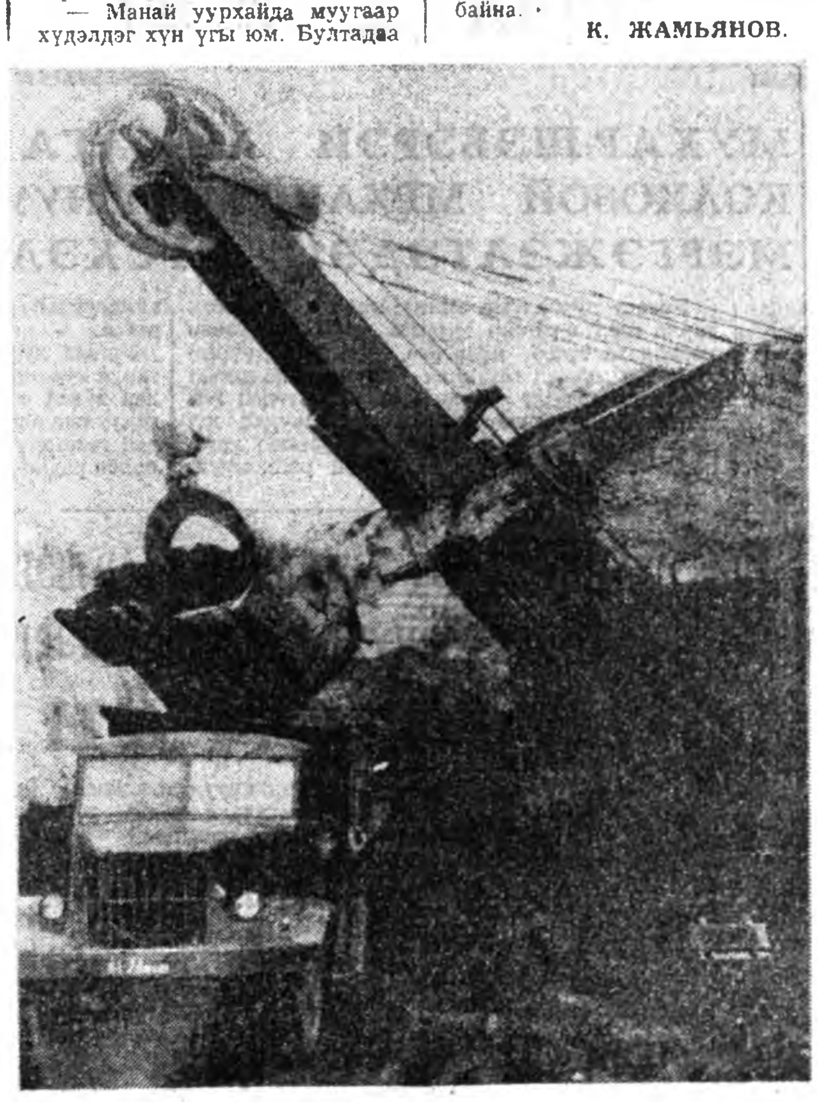
— Манай уурхайда муугаар хүдэлдэг хүн үгы юм. Бултадаа даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Бидэнэр СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулан абаhан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байнабди, — гэжэ Холбоолжоной уурхайн начальник Г. Я. Шубин хэлэжэ байгаа hэн.

Холбоолжоной уурхайн хүдэлмэришэд муу бэшээр хүдэлнэ гэжэ тэмдэглэмээр. Эдэнэр байгша оной долоо hарын даабариhаа гадуур 70 мянган кубометр газар малтажа, 40 мянган тонно нүүрhэ абаhан байна. Оньhон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадаhанайнгаа ашаар эдэнэр 10 мянган түхэриггэй зайн галай элшэ хүсэ арьбалаа. Тиигээд нэгэ тонно нүүрhэнэй үнэ сэнгые 34 мүнгөөр хямдаруулhан байха юм. Туйлаhан амжалтаяа улам арьбадхаха гэhэн зорилго урдаа табиhан машинистнүүд бүри эдэбхитэйгээр ажаллажа байна. Холбоолжоной уурхайн хүдэлмэришэд мүнөө жэлдэ 600 мянган тонно нүүрhэ малтаха даабаритай. Ойрын жэлнүүдтэ эндэhээ 3 миллион тонно нүүрhэн малтагдахаар хараалагдана.

Холбоолжоной уурхай соо ажалай эршэтэ аялга зэдэлжэл байна. «Хара алта» ашаалhан машинанууд хойно хойноhоо hубарин гүйлдэнэ. Хэдэхэн жэлэй үнгэрхэдэ эндэ гурба миллион тонно нүүрhэн малтагдажа, шэнээр баригдажа байhан Галуута-Нуурай ГРЭС-ые хангаха. Республикымнай промышленностиин саашадаа хүгжэхэ хэрэгтэ шэнэ ГРЭС-эй элшэ хүсэн ехэхэн нүлөө үзүүлхэ болоно бшуу.

Холбоолжоной уурхайн нүүрhэшэд заншалта hайндэрөө ажалай бэлэгүүдээр угтажа байна.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: эрхим машинист П. В. Балалаешников; машинануудта нүүрhэн ашаалагдана.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото-зурагууд.

Галуута-Нуурай шахтоуправлениин долоодохи уурхайн хүдэлмэришэд hайн шанартай нүүрhэ ехээр малтажа абахын түлөө яhала оролдоно. Эндэ социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Халаан бүрнингөө даабаринуудые үлүүлэн дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаhан хүдэлмэришэдэй тоо олошорно.

Манай газетын фотокорреспондент Ц. Цыренжаповай буулгаhан энэ зураг дээрэ энэ уурхайн бэрхэ проходчигууд (зүүн гарhаа) В. Макаров, М. Скрипников, П. Макаров, М. Максимов, А. Иванов гэгшэдэй ажалдаа ошожо ябаhые харанат. Эдэнэр халаанайнгаа нормые 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Нүүрhэшэдэй заншалта үдэрые энэ бригада ажалай бэлэгүүдээр угтаа.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ШУЛУУ НҮҮРҺЭН

Горнягууд өөhэдынгөө заншалта hайндэрые ажалдаа амжалта туйлан угтажа байна. Жэлэй эхинhээ хойшо 14 миллион тонно түлишэ түсэбhөө гадуур малтагдаа. Ажалай амжалтанууд тухай, энэ hалбариин хүгжэлтэ тухай СССР-эй Шулуу нүүрhэнэй промышленностиин министр Б. Ф. БРАТЧЕНКО ТАСС-ай корреспондент О. БУЗУЛУК гэгшэдэ иигэжэ хөөрэбэ:

Горнягууд бүхы Совет оронтойгоо хамта КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри бэелүүлхэ хэрэгтэ хүсэ шадалаа зорюулна.

Шулуу нүүрhэнэй промышленностиие хүгжөөхэ, горно хүдэлмэриие түргэдхэхэ, энэ hалбариие техническэ талаарнь зэбсэгжүүлхэ, горнягуудай ажал хүнгэдхэхэ, ажаhуудалыень hайжаруулха талаар ехэ хэмжээ ябуулганууд hүүлэй жэлнүүдтэ бэелүүлэгдээ. Мүнөө үеын шахта, уурхайнууд хүсэд оньhожоруулагдаhан предприятинууд болонхой. Хүсэ ехэтэй роторно комплекснууд, хэдэн зуугаад экскаваторнууд, буровой түхеэрэлгэнүүд уурхайнуудта ашаглагдана. Шахтёрнуудай 1,5 мянган лавanууд бүтээсэ ехэтэй комплекснуудаар хангагданхай.

Техническэ дэбжэлтэ туйлаhанай, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэнэй ашаар hалбарида ажалай бүтээсэ үнгэрhэн табан жэлэйхиhээ хоёр дахин ехээр дээшэлhэн байна. Бүтээсэ ехэтэй техникээр хангагдаhан түрүү коллективүүднай сүүдхэдээ 1.000 тонноhоо үлүү ехэ шулуу нүүрhэ малтаха гэжэ мүрысэнэ. Энэнь олонхи гол бригадануудай малтадаг нүүрhэнhээ 1,5 — 2 дахин ехэ юм. Хэрбээ 1967 ондо иимэ коллективүүдэй тоо 23 байгаа hаа, энэ жэлдэ 300 хүрэhэн байна.

Хүсэ ехэтэй техникээ ашагтай hайнаар хэрэглэхэнь ехэ шухала. Карагандинска бассейнэй эрхим шахтанууд түхеэрэлгээ hайнаар хүдэлгэжэ, бүри 1974 ондо ажалай бүтээсые табан жэлэй hүүл багта туйлахаар хараалhан хэмжээндэ хүргэхэ гэжэ шиидэ.

Нёдондо 16 эрхим бригада, участогай коллективүүд үнэтэ үүсхэл гаргаа hэн. 1972 ондо нэгэ лаваhаа хахад миллион тонноhоо бага бэшэ шулуу нүүрhэ малтан абадаг болохо мүрысөө тэдэнэр дэлгэрүүлhэн байна. Харин дунда зэргын шахтын жэлэй дунда зэргын бүтээсэ 500 мянган тонно юм. Иимэ ехэ бүтээсэ туйлахын тула бригада жэлэй туршада сүүдхэ бүхэндэ 1640 тонно шулуу нүүрhэ малтаха байна. Үнгэрhэн жэлдэ ганса найман бригада хахад миллионhоо үлүүтэй тонно нүүрhэ малтаа. 841 мянган тонно нүүрhэ ашаан ябуулhан Донецкын мэдээжэ горняк, Социалис Ажалай Герой Иван Стрельченкын даадаг «Трудовская» шахтын бригада тэдэнэй дундаhаа түрүүлhэн байна.

«Трудовская» шахтын механизаторнууд мүнөөшье түрүүлhээр. Тэдэнэр жэлэй эхинhээ хойшо сүүдхэ бүхэндэ 2.450 тонно шулуу нүүрhэ малтажа, бүтээсээ хахад миллиондо дүтэлүүлбэ. Энэ коллектив эбтэй эетэй, бэе бэедээ туhаламжа хүргэдэг, шэнэ юумэ үүсхэгшэд гэжэ мэдээжэ болонхой. Тэдэнэр комбайнаа hайнаар ашаглана, саг сооньзаhабарилна, тиигэжэ агрегадаа капитальна заhабаригүйгөөр гурбан хаhа болзорто хүдэлгэбэ. Кузбассай «Зырянская» шахтын Лев Ювженкын, Карагандагай «Майкудукска» шахтын Алексей Канай, Воркутагай «Октябрьская» шахтын Иван Сорочинскын, Эстониин «Виру» шахтын Херман Хольмбергын даадаг болон бусад зарим бригаданууд техникээ мүн лэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглана.

Жэлдээ хахад миллион тонно шулуу нүүрhэ малтахын түлөө 30 бригада мүрысэнэ. Донецкын «Красный партизан» шахтын Николай Проскурын бригада жэлэй эхинhээ оньhожоруулагдамал КМ-87 комплексоор 400 мянган тонноhоо үлүүтэй шулуу нүүрhэ, тэрэ тоодо 50 мянган тонно түсэбhөө гадуур малтаа.

Баригдажа байгаа шэнэ шахтануудта бүри ехэ бүтээсэ туйлагдаха. Кузбассай Междуреченскэ городтохи «Распадская» шахта ороноймнай эгээл ехэ шахта болохо юм. Тэндэ сүүдхэдээ 20 мянган тонно шулуу нүүрhэ малтан абахаар, горняк бүхэнэй ажалай халаанай бүтээсые 9 тоннодо хүргэхөөр багсаагдана. Предприятиин түрүүшын ээлжээн 1973 ондо ашаглалгада тушаагдаха юм.

Сүүдхэдээ 14 мянган тонно нүүрhэ малтаха бүтээсэтэй Ворошиловградска областиин «Должанская - Капитальная» шахтын проект зохёогдожо дүүргэгдээд, барилгань эхилээ. Техникын болон ажалай бүтээсын шэнэ туйлалта болон технологиин ашаар эндэ горняк бүхэнэй халаанай бүтээсэ 22 тоннодо хүргэгдэхөөр хараалагдана. Энэ предприятида, бусад шахтануудта мэтэ, шулуу нүүрhэ малтан абаха автомат агрегадууд хэрэглэгдэхэ юм. Иимэ агрегадууд бүтээгдээд, туршагдажа үзэгдөө.

Мүнөө үеын шэнэ техникээр Донецкын «Красноармейская»

— «Западная» шахта хангагдаха юм. Шахта жэл соо 2,1 миллион тонно шулуу нүүрhэ малтаха шадалтай болохо.

Донбасс табан жэлэй хугасаада ехээр хүгжэхэ байна. Хамта дээрээ 23,2 миллион тонно шулуу нүүрhэ малтаха хүсэ шадалтай 17 шэнэ шахта ашаглалгада оруулагдаха юм. Гадна хэдэн арбаад шахтанууд шэнэдхэн байгуулагдаха. Эдэ жэлнүүдтэ шулуу нүүрhэнэй бусад бассейнүүдтэ шэнэ түхеэрэлгэ, техникэ тодхогдохоор хараалагдаа.

Газар дороhоо шулуу нүүрhэ малтан абахатай хамта нэмэл аргаар нүүрhэ малтаха арга саашадаа хүгжөөгдэхэ болоно. Табан жэлэй hүүл багта иимэ аргаар шулуу нүүрhэнэй 30 процентнь малтагдаха юм. Ороноймнай зүүн районуудта энэ хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдана. Казахстанай зүүн зүгэй Экибастузда жэл соо 50 миллион тонно нүүрhэ малтаха «Богатырь» гэжэ ехэ уурхай байгуулагдажа эхилээ.

Шанаржуулагшад ехэ түлишэ болбосоруулна, концентрадай шанар hайжаруулжа байна. Орон дотор малтан абтадаг бүхы түлишын гурбанай хоёр хубинь шанаржуулагдана. Калининска түбэй Горловкодохи шанаржуулгын фабрикын продукци hалбари дотороо эгээл түрүүлэн эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэгтэ хүртэнхэй.

Ороной түлишын балансда нефть, газай ээлдэг hууриин бүри ехэ болоно байбашье, шулуу нүүрhэн, сланец урданай мэтэ металлургическа болон энергетическэ эрхим түлишэ, химическэ hайн зүйл байhан зандаа.

Манай hалбари табан жэлэй туршада горитой ехээр хүгжэхэ. 70 миллион тонноор үлүү ехэ түлишэ малтан абтахаар хараалагдана.

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдээр тодорхойлогдоhоной ёhоор, табан жэлэй hүүл багта СССР доторнай жэлдээ 695 миллион тонно нүүрhэн малтагдадаг болохо. Энэ зорилго дүүргэхын тула ажалай бүтээсэ 1,4 дахин дээшэлүүлэгдэхэ ёhотой. Хүдэлмэришэдэй тоо олошоруулангүйгөөр, харин hалбариие техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлhэнэй, аша туhагүй багахан предприятинуудые усадхаhанай, социалис мүрысөө бүхы аргаар хүгжөөhэнэй ашаар табан жэлэй «ехэ шулуу нүүрhые» малтан абахаар багсаагдана. Үйлэдбэриие эмхидхэн хүтэлбэрилгые автомат оньhон аргын (ОАСУ — «Уголь») түрүүшын ээлжээ хэрэглэлгэ энээндэ бага бэшээр нүлөөлхэ юм.

КПСС-эй УЛААН-ҮДЫН ГОРКОМОЙ ПЛЕНУМ

Уржадэр КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой ээлжээтэ пленум боложо, «Капитальна барилгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар городой партийна организациин зорилго» гэhэн асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Горкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. М. Беляков элидхэл хээ.

Пленум зүбшэн хэлсэhэн асуудалаараа дэлгэрэнгы тогтоол абаа.

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

СОВЕТ АВТОМАДУУД МАРСЫЕ ШЭНЖЭЛН

Найма hара үлүүтэйн урда тээ Марсые тойрон ниидэхэ хэмэл одод болгошо «Марс-2», «Марс-3» гэжэ планетэнүүд хоорондын совет автомат станцинууд научна шэнжэлгэ хэхэ программаяа дүүргэбэ. Станцинуудай приборнууд элдэб янзын адаглалгануудые хээ, «Улаан» планетэ тухай олон шэнэ юумэ мэдэхэ арга олгоо. Абтаhан мэдээнүүдые хүсэд бүрин шэнжэлхын тула үшөө горитой саг хэрэгтэй болохо. Гэхэ зуура шэнжэлгын түрүүшын дүнгүүдые согсолон гаргажа боломоор байна. Марсые тойрон ниидэхэ «Маринер-9» гэжэ американ хэмэл одон манай станцинуудтай нэгэн доро шэнжэлгэнүүдые хэбэ.

Тус бүридөө нэмэлтэ научна приборнуудаар зэбсэглэгдэhэн совет ба американ аппарадууд Марс шадарай замда гаргагдаад, нэгэн доро удаан саг соо дабшаhан, туршалгын хэгдэжэ байха үе соо совет ба американ эрдэмтэд шухала мэдээнүүдые абалсаhан ушар Марсые шэнжэлгын талаар горитой амжалта туйлаха таатай зохид арга боломжо хангаа.

«Марс-2», «Марс-3» гэжэ станцинуудай тусхай аппарадууд Марсые тойрон ниидэхэ тад ондоо замуудта гаргагдаhан байгаа. Энэнь тус планетые шэнжэлгын, тэрэнэй оршон тойронхи замбуулинай бүридэл тайлбарилха зорилгонуудаар тодорхойлогдоhон байха юм. Эдэ хоёр станци Марсын хажуугаархи 1.500 километрэй зайда ниидээ. Гэхэ зуура «Марс-2» станцинь планетэhээ 25 мянган километрэй зайда дабшаhан, харин «Марс-3» —200 мянга гаран километр холодоhон байна.

«Марс-2» станци Марсда шадарлан ниидэхэдээ, Советскэ Союзай гербын дүрэ зурагтай тугхантай капсулые тэрээн дээрэ буулгаа.

«Марс-3» станциин буулгын аппарат Электрис, Фаэтонтис гэжэ областьнуудай хоорондо буулгагдаа. Тэрэнэй панорамна камерануудай телевизионно дохёонууд хараалагдаhан саг соо нэгэн доро, тус тусгаар хоёр каналаар абтаа. Дохёогой долгин hаадгүйгөөр дамжуулагдабашье, удангүй зогсоhон байна.

Марсые тойрон ниидэхэ совет хэмэл одод дээрэhээ научна 11 туршалга хэгдээ. Тэдэнэй долоониинь—тус планетын шэнжэлгэтэй холбоотой, гурбаниинь — планетэнүүд хоорондын бүридэлэй параметрнүүдые хэмжэн тодорхойлхо, француз эрдэмтэдтэй хамта хэгдэhэн нэгэ туршалгань —Наранай радио-элшэ шэнжэлхэ ябадалтай холбоотой байба.

Марс тухай мэдээнүүдэй тон шухала байhаниинь элитэ. Энээнэйл тулада автомат станцинууд Марс тээшэ эльгээгдээ бшуу. Марсын нюруугай, тэндэхи шоройн температурые хэмжэн тодорхойлхо, тэрэнэй рельефые, атмосферын шэнжэ ба бүридэлые шэнжэлхэ хүдэлмэри тэдэ туршалгануудта хамаадана. Марсые дүтэхэнhөө удаан саг соо шэнжэлхэ арга боломжо эрдэмтэдтэ анха түрүүн олгогдобо.

Автомат аппарадууд дээрэ тодхогдоhон приборнууд планетын нюуру дээрэхи 6-haa 50 километр хүрэтэрхи хэмжээтэй участогые тусхайлан абажа шэнжэлhэн байна. Томо дурамбайнуудай туhаламжаар иимэ адагламжануудые Газар дэлхэй дээрэhээ хэхэдээ, 500—1000 километрэй хэмжээтэй участогые абадаг. Газар дээрэхи радиотелескопууд планетын бүхы нюур талада тудан сасардаг элшые үргэлжэ дээрэнь шэнжэлдэг юм. Тиимэл ушарhaa Марсые тойрон ниидэhэн хэмэл одод энэ планетые Газар дээрэhээ адаглаhанhaa үлүү тодорхойгоор шэнжэлхэ арга олгоно бшуу.

Планетын 8—40 микрон долгитой элшэнүүдэй сасаралгые тудан абадаг шад улаан радиометр чиидэлгын зам шадархи нюруугай температурые хэмжээ. Температурань Цельсиин +13 градусhaa 93 градус хүрэтэр хубилhан байна. Хойто полярна орой дээрэхи температурань бүри бага, Цельсиин — 110 градус хүрэтэр хүйтэн болоо.

Марсын нюруу дээрэхи элдэб широтагай температурые ондо ондоо сагта мэдэхэдэ hонирхолтой. Нэгэдэхеэр, энэнь тэндэхи гол уларилые тодорхойлхо, хоёрдохёор сүүдхэ соохи температурын хэмжээгээр, ямар газарта хайшаа байhaарнь шоройн хэлбэр шэнжэ тухай тайлбарилжа болохо бшуу.

hүниндөө тэндэ яахадаа тон хүйтэн байдаг бэ гэхэдэ, Наранай ороhоной hүүлээр Марсын нюруу түргэн хүрэдэг ха. Тиимэhээ хүрьhэ шоройнь халуу барисагүй байhан болоно. Тоо хэмжээнэй талаарнь абажа харабал, Марс дээрэхи хүрьhэн хуурай элhэндэл гү, али шэнгэн атмосферэ соохи хуурай тооhондол адлирхуу. Марс дээрэхи «далайнууд» (бүүдэгэр дайданууд) «түбинүүдhээ» (гэрэлэй тудадаг дайдануудhaa) дулаабтар. Температурайнь арбаад градусай алгасаатай байhан ушар юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, «далайнуудынь» Наранай элшэ ехээр татадаг, тиимэhээ үлүү халасатай. Зарим ушарта «далайнуудай» бүри бүүдэгэр районууд Наранай ороhоной hүүлээр удааншаг хүрэдэг, тиимэhээ шоройнь дулаагаа табисагүй байhан бололтой.

Шад улаан фотометрэй туhаламжаар Марсын нюруу дээрэхи дарасын хэмжээн тодорхойлогдоо. Тэрэнь Газар дэлхэй дээрэхиhээ 200 дахин шахуу бага байба.

Марс шадарай замда манай станцинуудай гараад ябаха үеэр тус планетэ дээрэ тооhото шуурган бурьялжа байгаа. Нюруу дээрэhээнь хөөрэн дэгдэhэн тооhоной зузаан үүлэнүүдээр бүхы планетэ бүхэли hарын турша соо хушаатай байhан. Декабрь hарада шад улаан фотометрээр хэмжэн тодорхойлоод үзэхэдэ, тиимэ үүлэнүүдэй дээдэ захань Марсын нюрууhaa 10 шахуу километртэ хүрэтэр түхэдэг байба. Бүри дээгүүрхи үүлэнүүдэй үень нимгэбтэр, доогуурхинь — зузааншаг байгаа.

Марс дээрэхи тооhото шуурганууд — тон хүсэтэй, мүнөөдөө хүсэд таагдаагүй үзэгдэл болоно.

Фотометрэй тодорхойлго юу харуулааб гэхэдэ, Марсые шэнжэлжэ байhан бүхы үе соо тэндэхи уhатай ууралай хэмжээн табин микронhоо дээшэ болоогүй — энэнь Газар дэлхэйн атмосферэ соохиhоо мянга дахин бага болоно. Марс хамагhaa хуурай планетэ байшоо. Урдань Газар дэлхэй дээрэhээ адаглалгануудые хэхэдээ, Марсын байгаалида табин микрон хүрэтэр уhан бии гэжэ багсаадаг байhан юм. Тооhото шууганай үедэхи хуурай саг тушаан боложо тудалдаа гү, али эдэ хоёр хоорондоо ямар нэгэн холбоотой гү гэжэ хэлэхэ бэрхэтэй.

«Марс-2», «Марс-3» станцинууд дээрэhээ хэгдэhэн хоёр туршалга Марсын атмосферын дээдэ хубиие шэнжэлхэ зорилготой байгаа. Энээнhээ харахада, Марсын нюрууда дүтэшэг байдаг атмосферэ гол углекислэ газhaa бүридэнэ. Гэхэ зуура 100 километр шахуу дээгүүрхи атмосферэ Наранай улаа ягаан элшын нүлөөн доро угарна газай молекулэ, кислородой атом болон задарна. Гэбэшье Марсhaa дээшэ 700—800 километртэ хүрэтэр кислородой сараа бии, тэрэнь кубическа сантиметр соо оройдоо 100 атомтай тэнсэй байба.

Марсын атмосферын дээдэ хубидахи температура тушаа хэлэбэл, 100-haa 200 километр хүрэтэр үндэртэ улам нэмэнэ, харин тэрээнhээ дээшээ — нэгэ хэмдээ үлэнэ. Иимэшүү байдал Газар дэлхэйн, Үүрэй Солбоной атмосферын дээдэ хубида үзэгдэнэ. Марсын атмосферын дээдэ хубинь Үүрэй Солбоной атмосферын дээдэ хубиинхида бүри адлирхуу.

«Маринер-4» гэжэ станци 1965 ондо Марс дээрэ су
лиие олоогүй бэлэй.
тус станци планеты
9.100 километрэй за
байгаа. Харин «Мар
3» гэжэ станцину
оройдоо 1.500 кило
ниидээ. Планетэнүүд
дайдадахи хэмжээ
үлүүгээр Марс дээр
най полиин хубилда
элирүүлэгдээ. Марсы
ма суранзанай поли
улам ехэ болож
Марс дээрэ дипол
жэтэй өөрын су
лахан поли бии
магадгүй. Тэд энэ а
этигэлтэйгээр харюу
бүхы мэдээнүүдые
шэнжэлхэ шухала.
Тэндэhээ абтаhан ф
дээрэ тон hонирхолт
шэг үзэгдэлнүүд гара
лан хэлэбэл, термина
hүниин хилэ) линиhэ
тухай километртэ атм
хи гэрэл туяагай ту
наметр шадархи нюр
хубилалга харагдаа.
гууд дээрэ Марсын
үетэhэн бүридэл хара
Эдэ бүхы мэдээну
даа шэнжэлхэдэ, Ма
ли тухай hонирхолто
дээнүүд абтаха байха.

Буряадай АССР-ай Министрнүүдэй Соведтэ

БҮРИ ҺАЙН ХАНГАХА

РЕСПУБЛИКЫН ДЭЭДЭ ЗУРГААНУУДТА

АРТЕЛИИН УСТАВ ХАЗАГАЙРУУЛХАГҮЙ

...урадай АССР-эй Министр... Совет һаяхан Түнхэнэй ...та хүдөө-ажахын артелиин ...ные баримталха хүдэлмэри ...асуудал хаража үзөөд, тэ... дутагдалтайгаар, хангал...өөр ябуулагдажа байһые ...лэбэ.

...дэ колхозой Устав хазагай...һан баримтанууд эли... Жэшээнь, зарим кол... үмсэдөө газар эдлэхэ, мал ...гурим эбдэгдэнэ. «Восточ... Саяны» колхоздо 1 гектар ...газар эдлэдэг айлнууд ...гдээ.

...агай колхозуудта артелиин ...хэрэгүүдые хүтэлхэ демо...ска ёho гуримуудые ба...агүй ушарнууд гарана. ...оной апрелиин 13-да «Си...» колхозой правлени суг...да, 9 гэшүүдһээнь 5 хү... үгэ байбашье, шухала асуу...аар шиидхэбэринүүдые ...рхёо. Ниитын суглаануудые үнгэргэхэ гурим, болзорнуудшье алдагдаһан байна.

Финансово-ажахын, шэнэ гэшүүдые абалгын асуудалнууд заабол хамтын суглаануд дээрэ шиидхэгдэхэ ёhотой аад, тэрэ гурим баримталагданагүй. Колхозой правлениин, хамтын суглаануудай протоколнууд муугаар хэгдэнэ, колхознигуудай дурадхалнууд согсологдоногүй.

Энээнһээ гадна аймагай колхозуудта үйлэдбэриин түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлхэ хүн зоной ажаһуудалай эрилтэнүүдые һайжаруулха, ниитын зөөриие гамнаха, хинаха хэрэгтэ анхарал саг үргэлжэ хандуулагдажа байха ёhотой гэжэ заагдаба. Илангаяа колхозуудай мүнгэн һангай оршо гаршын хиналта дээдэ хэмжээндэ табигдаха ёhотой гээшэ. Ажалшадай депутадуудай аймагай, сомоной Соведүүд, арадай хиналтын органууд эдэ ба бусад дутагдалнуудта анхаралаа хандуулха ёhотой.

ГУРИМ ЭБДЭЛГЫЕ УСАДХАХА

Улаан-Үдын аймагта КПСС-...-гай, СССР-эй Министрнүү... Соведэй 1966 оной июлиин ...ябадал гаргалгатай тэм...шангадхаха тухай» тогтоолой ...эрэ бэелүүлэгдэжэ байһан ...асуудал һаяхан БурАССР-...Министрнүүдэй Соведэй засе... дээрэ харагдажа үзэгдэбэ.

...магай, сомоной, поселково ..., дотоодын хэрэгүүдэй ...уд, прокуратурын ба мүр...органууд, арадай сүүдүүд ...үедэ ниитын гурим эб..., гэмтэ ябадал гаргаха яба...тэмсэл шангадхаха ба со...ули ёhонуудые сахиха та...ябала хүдэлмэри ябуулһан ... Тиигэбэшье Улаан-Үдын ...дотор энэ талаар дутуу ...уд олон элирүүлэгдээ. ...нгаяа хуулиин наһа гүй...шүүлэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрид һайжаруулхаар болоһон тухай Министрнүүдэй Совет заана. Энэ хүдэлмэри Ивалгын, Гильбэрын сомоной, Соведүүдэй газар дээрэ илангаяа һулаар табигданхай. Тэндэ архидалга, наншалдалга үргэлжэлһөөр. Зарим предприятинууд, ажахынууд болон эмхи зургаануудта хүнүүд ууняар ажалдаа ерэдэгшье байна.

Аймагай прокуратурын, сүүдэй, милициин, юстициин органууд «Гэмтэ ябадал гаргалгатай тэмсэл шангадхаха тухай» тогтоолые саашадаа бүри һайнаар бэелүүлхэ талаар оролдолго, эдэбхи үүсхэлээ дээшэлүүлхэ ёhотойгоор уялгалагдаа. Тэрээнһээ гадна аймагай советскэ организацинууд, ажахынууд болон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд харюусалгаяа эрид дээшэлүүлхэ байна.

ДУНДА ҺУРГУУЛИНУУД НЭМЭБЭ

БурАССР-эй Министрнүүдэй ...эй баталһан тогтоолой ..., республика доторнай най... жэлэй хэдэн һургуули дун...логдобо. Жэшээнь, Улаан-... аймагай · Доодо-Саянтын, ...анай аймагай Хялганын, ..., аймагай Топкын, ... аймагай, Уакидай, За...й аймагай Дүтэлүүрэй ...жэлэй һургуулинууд һу...ай шэнэ жэлһээ юрэнхы ..., ажалай политехническэ ...тэй дунда һургуулинууд ...добо гээшэ.

...болгогдоһон эдэ һургуулинуудые мэргэжэл түгэс багшануудаар хангаад, ахамад классуудай программатай зохилдуулан, һуралсалайнгаа кабинедүүдые түхеэрхэ хэрэгтэнь тэдээндэ туһалхаар БурАССР-эй Гэгээрэлэй Министерство уялгалагдаа.

Мүн баһа һуралсалай болон материальна үндэһыень бэхижүүлхэ хэмжээнүүдые харааалаад, арадай ажахын түсэбэй ёhoор, юһэдэхи классуудые эмхидхэхэ хэрэгтэ шэнэ дунда һургуулинуудта туһаламжа үзүүлхээр ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомууд уялгалагдаба.

Буряадаймнай хүбүүн

Олимпиадада хабаадахань

БОКСЁР

1969 ОНОЙ намар һэн. Наранай нилээд тонгод гэһэн хойно самолёднай Омскын аэропорт дээрэ бууба. Газаагуур ябажа шалаагаа гаргахын забтайгаар тогтоод лэ, Москва ниидэхэ байгаабди. Һал хитайшаг үдэр һэн. Теэд гэнтэ зүүн урдаһаа тэнгэри бүрхөөд лэ, юухэн-хүүхэнээшье ойлгоодүй байтарнай, набтагар хара үүлэн зэргэ зогсоһон эдэ олон самолёдуудта урдюулхэгүйе яараһаншуу, шиигтэй, хүйтэн һалхинда туулгажа ерээд лэ, бидэнэй хамаг найдалые хабхаглажархиба. Мантан томо агаарай онгосонууд урмаа хухарһандаа, далияа хумижархиһан мэтээр, һургүйгөөр харагдаа бэлэй. Тииһээршье унжагай нобшо гуран шиирэн һабинашаба даа. Олоной зүг бүхэн тээшэ ниидэжэ ябаһан хүнүүд гэмэр-гутар гэлдэһээр, тэнгэриин «канцеляриие» харааһаар, агаарта дэгдэхэ заяаниинь сагай уларилһаа бэшэ, харин сонсхолшо басаганай залхуурангни аад, гоншоошогоор дабтаһан үгэнүүдһээ дулдыдаһан мэтээр шагнаархалдаһаар, амарха, һууха, ундалха газарнуудаа бэдэрэн, хүнхэгэр ехэ аэровокзал соогуур исалшабад. Гостиницада найдал байхагүй. Шэгээтэй. «Хүл дээрээ хоноходо саг ерэбэ ха юм» гэжэ шэбшэн, хөөрсэгэнэһэн зоной дундуур шүргөөсэлдэн, уруу дуруухан алхалжа ябатарни, хэншьеб тохоногыем дайраадхиба. Гэдэргээ харабаб.

— Сайн байна, — гэжэ сагаахан шарайтай, сэлмэг хурса харасатай хүбүүн урихананаар миһэрэн, гараа һарбайжа байба. Танижархибаб: Борис Зориктуев ха юм.

— Хаанаһаа хайшаабши, Борик? — гэжэ асуубаб.

— Львов ошожо ябанаб. Би гостиницада номертойб. Намтай ошожо амарагты, — гэжэ тэрэ уриба. Хүлөө жиихэ, амарха унтаритай болоһон би залуу нүхэрэйнгөө хойноһоо баяртай хүхюун алхалбаб.

Тиихэдэ Борис Зориктуев хорин наһанайнгаа богоһо һая алхаба шье, нэрээ нэрлүүлжэ эхилэнхэй, оронойн мэдээжэ тренернүүд, боксёрнуудай блокнодууд соо шангадхаһан тэмдэгтэйгээр бэшүүлдэг болонхой ябаа. СССР-эй залуу боксёрнуудай чемпион... ВЦСПС-эй чемпион... Сибирь ба Алас-Дурна зүгэй чемпион... Буряадай АССР-эй чемпион...

— Львов юундэ ошохошниб? — гэжэ асуубаб.

— Ноябрь соо Польшын боксёрнуудтай уулзалга үнгэргэгдэхэ, — гээд Борис хармаанһаа телеграмма абажа һарбайба **«Б. ЗОРИКТУЕВТА. СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүн болобот. Польшын боксёрнуудтай уулзахын урда тээ суглархабди. Һаадгүйгөөр ниидэжэ ерэхыетнай хүсэнэб.**

СССР-эй суглуулагдамал командын ахалагша тренер КИСЕЛЕВ», гэжэ бэшээтэй байба.

«Энээхэн хүбүүн хадууршоолгүй һаа, Владимир Сафронов, Виликтон Баранников хоёрой «алта-мүнгэн» арһан бээлэйнүүдые барижа, Бурляад оронoo суурхуулхал байха» гэжэ Борис тухай олохон хүнэй хэлэдэгые һанаандаа оруулаад орхибоб. Зайн галаар гэрэлтэн сайбайһан ринг дээрэ тулалдааша мундуу хүдэлсэтэй, тэбхэр сагаан бэетэй Борисые урихананаа адаглажа һууһан Александр Ринчинов нюдэндэм харагдаһадал гэбэ. Тэрэнэй гар дороһоо хэды бэрхэ боксёрнууд урган гараа даа! 1956 ондо Совет оронoй боксёрнууд соoһоо түрүүлэн, Олимпиин чемпион болоһон Владимир Сафронов Ринчиновэй һурагшань ха юм. Тиимэһээ Олимпиин нааданууд дээрэ совет боксёрнуудта «алтан» харгы нээлсэгшэдэй нэгэн Александр Ринчинов болоно бшуу.

— Александр Бадмажапович..., — гээд, Борис нэгэ хэһэг бодолгодо абтан, хурганyудаа эмэрин, сонхын саана һаршаганагша бороое шагнаархаһан янзатай һуутараа, толгойгоо үргөөд, — Александр Бадмажапович намда эсэгэ мэтээр һанагдадаг. Тэрэ намайе ганса боксдо бэшэ, харин ажабайдалда һургаа, хүниие сэгнэжэ, хара-сагааниие илгаруулжа һургаа, — гэжэ хэлэбэ.

Борисые, тэрэнэй дүү Баярые ажабайдал, хуби заяаниинь ямбалаашьегүй юм даа. Түрэһэн ганса эхээ хаража, эхээ баясуулжа ябаха үйлэгүй хүбүүд байшоо. Хайрата эжынь гэнтын аюулаар... Теэд буряад угсаатанай хэтын һайхан заншалаар түрэл гаралынь, тала танилынь гүлмэр жаахан хүбүүдые үншэрүүлээгүй. Гүрэн түрэмнай тэдэ хоёрые тэдхэмжэдээ абажа, «хүлыень дүрөөдэ, гарыень ганзагада» хүргөө. Улаан-Үдын 1-дэхи интернат-һургуулида һуража байхадаа, түрүүн Борис, һүүлээрнь Баяр арһан бээлэйн эдиншэдидэ һуража эхилһэн.

Борис һалгайбша юм. Томохоншье бэетэй боксёрой атаархамаар хүндэ нюдаргатай. Хахад центнер хүрэтэр шэгнүүртэн соо нүгөөдэеэ мухаритар, харанхалтар шаажархидаг боксёр тон хомор юм. Зориктуевай һалгай нюдаргые үргэндөө буулгуулжа үзэһэн нэгэ боксёр намда иигэжэ хэлээ һэн: «Ой-ёо-ёо, мүнөө һанаадшье, досоом заригад гэдэг. Түрүүшын раундда тэнсэбэбди. Хоёрдохи раунд... Борис зүүн гараараа хамгаалалта мууса хэнэ, түргэнөөрөө намда булигдана гэжэ һанаад лэ, таһалгарягүй добтолхо, канадта хашаха, тиигээд лэ зүүн гарыень «орёожорхихо» гэжэ шиидээб. Теэд... теэд гэнтэл мэдээ ороходоо, судья Борис хоёрто һугадуулан хай, өөрынгөө углуу руу шэргүүсэлдэжэ ябабаб...»

— Ши, Боря, хүсэндөө, нюдаргадаа найдадаг бэзэш? — гэжэ юрэл асуубаб. Тэрэ миһэд гээд, нэгэшье сараагүй нюураа эльбээд абаба.

— Үгы ааб даа. Ринг дээрэ дээрэлжэһэн гү, али уулзажа байһан нүхэрөө хэрэгсээгээгүй, тоогоогүй янзатайгаар аашалһан боксёр хэзээ нэгэтэ заатагүй сохюулха. Боксёрые хүндэлхэ хэрэгтэй. Нээрээшье, зүүн гараараа оножо тудахадаал, булиха тээшээ дүтэлдэг һэм. Харин һүүлшын мүрысөөнүүдтэ өөрыгөө танихаяа болишоод ябанаб. ВЦСПС-эй түрүү һуури эзэлэлгын хахад финалай тулалдаанда Украинын боксёртой уулзабаб. Зүүн гарайм хүсэн хайшаа орошоо юм, шүдхэр мэдэг. Холоһоошье, дүтэһөөшье... хажуу тээһээшье, сэхэшье сохихо хүнби, һүүлэй һүүлдэ нюдаргамни үбдөшөө... Теэд украинецни һэншье гэһэн хэбэргүй тулалдаагаа үргэлжэлүүлхэ юм. Гайхааб. Тиигээд финалда дахяад лэ нюдаргадаа «гомдохо» ушартай болоо һэм, — гээд, Борис гараа дэлгэбэ...

Тиихэдэ Зориктуев Зүүн-Сибириин технологическа институдта амжалтатай һуража ябаа. Бокс һуралсалдань һаад хээгүй. Европын чемпион, спортын габьяата мастер Виликтон Баранниковтай урда тээнь уулзаһан байгааб.

— 1956, 1960, 1964 онуудай Олимпиин наадануудта Буряадай боксёрнууд хабаадаһан, алтан, мүнгэн медаль Эхэ орондоо асаржа ерэһэн гээшэ ааб даа. Харин һүүлшын, 1968 оной Олимпиадада манай хүбүүдэй нэгэнииньшье тудаагүй. Теэд найдал үгы гээшэ гү? — гэжэ суута боксёрһоо тиихэдэ асуугаа һэм.

— Найдал бии. Аха дүү Зориктуевтан тухай дуулдахал байха Борисые Бауманай нэрэмжэтэ дээдэ техническэ училищи ошохыень зууршалааб. Минии багша бэйһан, СССР-эй габьяата тренер Бугаев Бориие нюдэлэнхэй.., — гэжэ Виликтон хэлээ һэн.

Гостиницын номер соо һуухадаа Москвада һураха тухайнь Бористай хөөрэлдөөбди. Тэрэ марганхайшаг: «Москва ошожо һураһанай хэрэгтэй юм гү даа, үгы гү...» Спортдо дашуураад һуралсалаа таһалдуулжа болохоүй...

Бокс гээшэ эрэ хүнэй зориг шэрээдэг, бэеыень шиирагжуулдаг спорт мүн... Зүгөөр һайн мэргэжэл, ерээдүйн ажал тухай мартажа огто болохогүй. Эдэ бүгэдэн тухай Бористай нилээн хөөрэлдэбэбди.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Олимпиин наадан хүрэтэр үшөөл хэдэн жэл. Тиихэдэ, дүрбэн жэлэй саана, Буряадай 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион соо физкультурын багша М. Б. Митыпов, тренер А. Б. Ринчинов хоёройнгоо хоорондо һууһан Бориста ерээдүйн амжалтанууд тухайнь хэлэбэл, өөрөөшье үнэншэхэгүйдөө болохо һэн.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Социалис оронуудаар

МОНГОЛОЙ МАЛШАДАЙ АМЖАЛТАНУУД

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Байгша ондо Монголой Арадай Республикын гүрэнэй ба хамтын ажахынуудай малшад 8 миллион үлүүтэй тугал абаад, тобир һайнаар түлжүүлжэ байна. Хабартаа, зундаа уларилай таарамжагүй байгаашье һаань, Монголой малшад гайхамшаг амжалта туйлаа.

Мал ажал хүгжөөхын тула партии, правительствын хараалан бэелүүлһэн ехэ хэмжээ ябуулгануудай, малшадай шэн габьяата ажалай, хүдөө нютагуудтахи партийна, гүрэнэй зургаануудай эмхидхэлэй хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулһанай ашаар үрэ дүн туйлагдаа.

«ЛОТ» ДЭЛХЭЙН АГААРАЙ ЗАМУУДТА

ВАРШАВА. (ТАСС). Польшын агаарай флот түргэнөөр хүгжэжэ байна. Польшын агаарай зам харилсаанай «ЛОТ» гэжэ бүлгэмэй харьяата харгы ПНР-ые дэлхэйн 24 гүрэнтэй, тэдэнэй дунда СССР-эй гурбан хототой холбоно.

Польшо ерэхэ жэлдэ Америкэ түбитэй агаарай холбоотой болохо юм. СССР-һээ худалдагдан абтаһан «ИЛ-62» түхэлэй самолёдууд эдэ замуудаар ниидэхэ. Энэ жэлэй декабрьда эндэхи самолёдууд Польшын агаарай флодой түүхэдэ түрүүшынхеэ Австрали руу ниидэжэ захалха. Варшава—Ташкент—Мельбурн—Сидней гэһэн замаар хэгдэһэн түрүүшын рейс 23,5 часай турша соо үргэлжэлхэ. Энэнь Европо, Австрали түбинүүдые холбоһон эгээн түргэн зам болоно.

ВЬЕТНАМДА ТУҺАЛХА ЖАСА

БЕРЛИН. (ТАСС). Байгша оной долоо һарын турша соо Эйзенхюттенштадт хотодохи металлургическа «Ост» гэжэ комбинадай коллектив 150 мянган марка суглуулжа, Вьетнамда туһалха жасада оруулаа. Комбинадай хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай энэ жасада оруулһан бүхы хубитань 1 миллион маркаһаа үлүү юм. Хүдөөгэй ажалшад хүдэлмэришэдһөө гээгдэнэгүй. Гансахан энэ жэлдэ республикын социалис хүдөө ажахынхид Вьетнамда туһалха жасада 2 миллион тухай марка суглуулһан байна.

НАЦИОНАЛЬНА ТЕАТР ШЭНЭ СЕЗОНДО

ПРАГА. (ТАСС). Прагын национальна театрай хүдэлмэрилэгшэд һонирхолтой зүжэгүүдээр шэнэ сезоноо нээхэ бэлэдхэл хэжэ байна. Джон Ридэй олондо мэдээжэ номой удхаар «Дэлхэйе доһолгоһон арбан үдэр» гэжэ оперо табилгаар — энэ жэлэйнгээ ажалые эхилхэ юм. Совет композитор М. Карминский тэрээндэ хүгжэм зохёогоо һэн. Прагын сценэ дээрэ табигдаха зүгжэгтэ совет искусствын уран бэлигтэн наадалсаха байна. Национальна театрай коллектив энэ хүдэлмэрээ СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулна.

Мүнөө жэлдэ национальна театрай оперын, баледэй, драмын коллективүүд хэдэн гастрольдо гарахаар түсэблэнхэй. ССР Союзай гүрэнэй академическэ Ехэ театрай труппатай айлшалалсаха юм.

ШУХАЛА БАРИЛГА

СОФИ. (ТАСС). «Ямболен», «Булана», «Видлон» гэжэ хэмэл утаһаар нэхэгдэһэн бүдүүд Болгариин ба харин оронуудай хүн зоной дунда алдаршанхай. Һаяар «Свилоза» гэжэ шэнэ утаһан тэдээндэнь нэмэхэ. Свиштов хотодохи комбинат энэ утаһа гаргаха юм.

Свиштов хотын комбинадай ашаглалгада оруулагдахадань, Болгарида гаргагдаһан хэмэл утаһан хүн бүхэндэ 9,5 килограмм хүртэдэг болохо. Түсэбтэ табан жэлэй һүүлтээшэ оронoй текстильнэ промышленностиин гаргадаг продукциин 50 шахуу процентнь иимэ утаһаар нэхэгдэхэ.

КНДР-эй ТҮРҮҮ ПРЕДПРИЯТИ

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Оройдоол хэдэхэн жэлэй урда тээ Тэанска электромеханическа завод эгээлэй предприяти байһан юм. Үйлэдбэриин эмхидхэл һайжаруулһанай, коллективэйнь эршэтэ халуун ажалай ашаар мүнөө энэ завод Арадай засагта Корейн түрүү предприятинуудай нэгэн болонхой.

Гидроэлекростанцинуудта тодхогдохо генераторнуудые, мантан томо трансформаторнуудые, хүгжэжэ байгаа арадай ажахыда шухала бусад электро-түхеэрэлгэнүүдые эндэ бүтээдэг юм.

Мүнөөнэй автомат, автомат түхэлэй түхеэрэлгэнүүд предприятиин цехүүд соо тодхогдонхой.

Хүдэлмэришэдэйнь дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ. Тиимэһээ эндэ жэлэй түсэбүүд 2-3 һараар урид дүүргэгдэжэ, үйлэдбэриин ургалта жэл бүри 20-25 процентээр дээшэлдэг байна.

Үйлэдбэриингөө түсэбые октябриин 10 болотор дүүргэхэ гэһэн мүрысөө заводой коллектив дэлгэрүүлэнхэй.

Телефон · Телеграф · Радио
Хилын гаанаһаа

ХАНОЙ

БОМБОДОЛГЫЕ БУРУУШААНА

ТАСС

Августын 24-дэ Хайфон ...арай һуурин тосхонуудые, ДРВ-гэй хүн зоноор олон бусад ...онуудые США-гай авиаци ...рлиг бүдүүлигээр бомбодоо. ...бинь правинциин Донгхой ..., мүн бусад провинцинуу... һуурин тосхонууд ехэ хо...олдо орсһон байна. Эрье ...арай районуудые американ ...дой корабльнууд буудаба. ДРВ-гэй МИД-эй түлөө...гшэ американ сэрэгүүдэй ...тэ ябуулганууннудые эрид ...мжэлээд, амгалан тай... зониие алаха, даамба...үдые һандаргаха гэһэн ...тикаая хархис этэгээ... бэелүүлжэ үргэлжэлһөөр ... мэдүүлбэ. Хойто Вьетнам... ажахын барилгануудые, ...ай хаалтануудые, бусад ...эрэлгэнүүдые США бомбо...гүй гэһэн американ импе...листнуудай мэдүүлгын ху... хуурмагые эдэ ябуулга...нь гэршэлнэ гэжэ мэдүүл... дотор хэлэгдэнэ.

КОЛОМБО

ШРИ ЛАНКЫН КОМПАРТИИН VIII СЪЕЗД

ТАСС

Шри Ланкын Коммунис пар...ин VIII съезд августын 24-... эдэшэлэн баярай оршон ...далда хаагдаба. Съездын ...шидхэбэринүүд партиин зэргэ...үдые саашадань нягтаруул..., ...ониитэтэй холбоо бари... бэхижүүлхэ, соёл сурта... ба эмхидхэлэй хэмжээень ...үүлхэ байха гэжэ эти... һайдажа байһанаа партиин ...үүлэгшэ С. А. Викрема... түгэсхэлэй үгэ хэлэхэ... мэдүүлээ.

...ездын табан үдэрэй турша соо хүдэлмэрилһэн Нью ... холлой зал соо «Интернационал» зэдэлбэ.

ПАРИЖ

ЗҮРИЛДӨӨТЭЙ БАЙҺААР

ТАСС

«Юрэнхы дэлгүүртэ» хабаададаг, тэрэнэй бүридэлдэ орохо хүсэлэнтэй 10 оронoй гүрэнэй ба правительствануудай толгойлогшонорой зүблөөндэ бэлэдхэл хэхэдэнь, горитой бэрхэшээлнүүд тохёолдоно гэжэ, Парижай хэблэл, Францийн гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Шуманай ФРГ-дэ, Великобританида аяншалһые тайлбарилхадаа, тэмдэглэбэ. Валютно-финансын, экономическа политикын зарим шухала асуудалнуудаар Франциин, ФРГ-гэй, Великобританиин хоорондо ехэ зүрилдөөн гаранхай байһаар гэжэ газетэнүүд заана.

«М. Шуманай Бонндо, Лондондо аяншалга, — гээд Франциин «Эко» газетэ бэшэнэ, — дээдэ тушаалтадай зүблөө үнгэргэхэ арга боломжо бии гү гэжэ шалгаха зорилготой ябуулга бэшэ, харин ехэ бэрхэшээл түбэгүүдые зайсуулха һанаатай ябадал болоно». «Алтанай сэн тушаа Франциин хараа бодолые ФРГ буруушаана, энээн тухай мүн лэ буруушааһан ажаглалтанууд Лондонһоо ороно» гэжэ газетэ тэмдэглэбэ.

ПАРИЖ

156-дахи пленарна заседаниин һүүлээр

ТАСС

Хэлсээн хадаа Вьетнамай асуудалые эбэй ёhoор заһаруулха ори ганса зам болоно гэжэ ДРВ-гэй Урда Вьетнамай түлөөлэгшэд, Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөнэй ээлжээтэ, 156-дахи пленарна заседаниин һүүлээр болоһон пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Вьетнамай асуудалые эбэй ёhoор шиидхэлгэдэ эсэргүү ябуулга американ правительство урдынхяараа хэжэ байһаар гэжэ ДРВ-гэй делегациин түлөөлэгшэ Нгуен Тхань Ле хэлэбэ. США-гай сайгон захиргаанай делегацинууд 156-дахи плерна заседанида хабаадалсахадаа, болохотой юушье хээгүй. Вьетнам арадта эсэргүү ээрхэг түримхэй дайгаа США улам һүжэрөөжэ байна.

Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын делегациин түлөөлэгшэ Ли Ван Сау үгэ хэлэхэдээ, республиканска партиин политикые шүүмжэлбэ.

НЬЮ-ЙОРК

ИНДОХИТАДАЙ ФРОНТНУУДТА

ТАСС

Августын 24-дэ дахуулнуудай армиин соединенинүүдэй нэгэнэй штабай һая болотор байһан Тханбинь хотодо шэбээлһэн дайсанай бэхилэлтэнүүдтэ патриодууд шанга добтолго хэбэ. Кюэшон голдо болоһон байлдаануудай үедэ буляажа абаһан американ ехэ бууннуудаар патриодууд дайсанай бэхилэлгэнүүдые һамна буудаһан байгаа. Дахуулнуудай сэрэгүүдэй эндэһээ сухарин зугадаһанда гэмтэй гэжэ тоолон, агаарайдесантна 5-дахи полкын командирые барижа тушааха тухай сайгон командовани соносхобо. Стратегическэ шухала үүргэтэй нуга голые патриодуудай сүлөөлэлгэ сайгон сэрэгүүдэй һамна бута сохигдоһон. дайе «Вьетнамай түхэлтэй» болгохо гэһэн политикын буруу һүрэһэн ябалал болоно гэжэ Сайгондохи США-гай сэрэгэй тушаалтад тоолоно гээд американ корреспондентнүүд мэдээсэнэ.

Урда Вьетнамай сүлөөлэгдэһэн районуудта американ авиаци зэрлиг муухайгаар добтолжо үргэлжэлһөөр. Тусхай баримтануудай ёhoор, үнгэрһэн сүүдхын турша соо эдэ районуудта «В-52» түхэлэй бамбардировщигууд 2 мянга гаран тонно бомбо хаяһан байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Августын 22-то Тхузаумот провинцидахи Баубанг хотоһоо баруун-хойгуур болоһон байлдаануудай үедэ сайгон сэрэгүүдэй 51-дэхи батальониие Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд һамна бута сохео. Эндэ дайсанай 200 шахуу солдат хүлһөө буулгагдаа, шархатаа гэжэ Сүлөөлэлгэ гэдэг хэблэлэй агентствэ дамжуулна.

Августын 15-һаа 18 болотор Бильдинь провинцида сайгон сэрэгүүд 230 солдат, офицерээ алдаһан байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Кампонгтрабек районд хүреэлэлгэдэ ороһон Пномпениин подразделенинүүдые аршалхые һэдэһэн сайгон парашютно-десантна сэрэгүүдые Камбоджын патриодууд бута сохёо гэжэ АКИ агентство мэдээсэнэ. Дайсанай хоёр вертоледые буудажа унагаагаа.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

КОПЕНГАГЕН. (ТАСС). Комиссиин сесси октябриин 10-һаа 16 хүрэтэр Копенгагенда болохо гээд, Индохитадта США-гай үйлэдэжэ байгаа сэрэгэй гэмтэ хэрэгүүдые мүрдэхэ уласхоорондын комиссиин генеральна секретарь Франк преесс-конференци дээрэ мэдээсээ. ДРВ-гэй, США-гай олониитын элитэ түлөөлэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Тодорхойлон хэлэбэл, Вьетнамай Демократическа Республикын даамбануудые, уһанай хаалтануудые американ авиациин бомбодолгын аюулта хойшолонгууд тухай асуудалые комисси зүбшэн хэлсэхэ байна.

БОНН. (ТАСС). Бундестагые болзорһоо урид һунгаха һунгалта декабриин 3-һаа нааша үнгэргэгдэхэ ёhотой гэжэ СДПГ, Баруун Германиин правительство тоолоһоор гээд СДПГ-гэй түрүүлэгшэ, канцлер В. Брандт СДПГ-гэй правлениин заседани дээрэ мэдүүлээ.

Һунгалтын урда тээ партиин бэелүүлхэ программые СДПГ-гэй правлени сентябрьда баталаад, СДПГ-гэй онсо съездын үзмэжэдэ табиха гэжэ В. Брандт мэдээсэһэн байна.

САНТЬЯГО. (ТАСС). Республикын Национальна аюулгүйн Верховно соведэй заседани Чилиин президент Сальвадор Альендиин түрүүлэлгэ доро болобо. Хархис хүсэнүүдэй тухиралгаар Чилиин ниислэл хотодо харата ябуулгануудай һаяхан хэгдэһэнһээ уламжалан, политическэ байдалда то хёолдоһон асуудалнуудые заседанида хабаадагшад зүбшэн хэлсээ.

Финансын министр Орландо Мильяс соведэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ажалшадай салин хүлһэ дээшэлүүлхын тула правительствын хараалһан хэмжээнүүд тухай хөөрэбэ.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). КНР-һээ ООН-ой дэргэдэ байдаг түлөөлэгшын хараа бодолһоо уламжалан, Бангладешэй Арадай Республикые Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин гэшүүндэ абаха асуудалаар шиидхэбэри гаргалгаяа Аюулгүйн Совет дахинаа хойшолуулба. Шэнэ гүрэниие Организациин гэшүүндэ абаха тухай ООН-эй Генеральна Ассамблейдэ зууршалһан дүрбэн гүрэнэй — СССР-эй, Индиин, Югославиин, Англиин тогтоолой проектые заседанида хабаадагшадай олонхи һайшааһан байна. Энэ асуудалые болохо шиидхэхэ хэрэгтэ хорюул хэхэ эрхэеэ хэрэглэхэ һанаатай байһан тухайдаа Хитадай делегадай мэдүүлхэдэнь, дуугаа үгэлгэ хойшолуулжа, заседанияа августын 25-да үргэлжэлүүлхые Совет шиидхэһэн байна.

ДЕЛИ. (ТАСС). Пакистанай МИД-эй генеральна секретарь Азиз Ахмед, Пакистанай президентын тусхай туһалагша Рафи Раза эндэ ерэбэ. Симлэдэхи хэлсээе бэелүүлгэтэй нягта холбоотой асуудалнуудые зүбшэлхэ Инди-Пакистанай хөөрэлдөөнүүдтэ эдэнэр хабаадалсаха юм ха.

ЛОНДОН. (ТАСС). Хойто Ирландидахи байдал түгшүүритэй байһаар. Лондондерриин католическа районуудта Англиин сэрэгшэд нэгжүүл хэнэ, һэжэгтэй хүнүүдые барижа хаана. Ньюри хото шадарай тамуужанда минын тэһэрһэнһээ уламжалан, найман хүн үхөө, долоон хүн шархатаа.

Энэ жэлэй эхинһээ хойшо Ольстерто болоһон хомёрооной үедэ 316 хүн үхэһэн байна.

СТОКГОЛЬМ. (ТАСС). Статистикада үнэншэбэл, кофи уулгаар шведүүд дэлхэй дээрэ түрүү һуури батаар эзэлнэ. Нэгэ швед жэлдээ дунда зэргээр арбан килограмм кофи уудаг байна. Һүүлэй үедэ даниинхид. норвегиинхид финнүүд тэдэнтэй адлирхуу кофи уудаг боложо байнхай. Англиинхидһаа — арба, американхидһээ — таба дахин ехэ кофи шведүүд ууна гэжэ Швециин телеграфна бюро тэмдэглэбэ.

ТЕГЕРАН. (ТАСС). Бороогой үһээржэ ороһон дээрэһээнь, Иранай Мазендеран провинцида ехэ үер болобо. Байгаалиин энэ гай усалһаа уламжалан, 9 хүн үхөө, олон хүн һургүйгөөр үгы болоо, хүдөө ажахыда, мал ажалдаехэ гарза хохидол ушаруулагдаа. Ирандахи Улаан Арсаланай, Наранай сүлгэм хохидогшодто туһа хүргэнэ.

ХАНОЙ

АГААРААР ДЭЭРМЭДЭЛГЭЕЭ ҮРГЭДХЭНЭ

ТАСС

Лаосто Американ Холбоото Штадууд агаарай дайгаа улам үргэдхэнэ гэжэ тусхай мэдээсэлые Лаосой Патриотическа фронтын Центральна Комитет тунхаглаба. 1964 оной майн 17-до Хойто Лаостохи Сиенгкуангые бомбодожо эхилһэнһээ хойшо США найман жэлэй турша соо ээрхэг түримхэй ябуулгануудые хэнэ гэжэ тэрээн дотор хэлэгдэнэ.

Лаосой асуудалаар 1962 ондо Женевэдэ хэгдэһэн хэлсээе тоонгүй, уласхоорондын эрхэнүүдые бүдүүлигээр эбдэжэ, американ империалистнууд Лаосой газар нютагуудые зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо, амгалан зониие олоорнь алана, ажахын барилгануудые һандаргана.

Ехэ һандарал хэхын тула американ авиаци элдэб түхэлэй бомбонуудые, ракетэнүүдые хэрэглэнэ. Холбоото Штадуудай агаараар хэһэн дээрмэдэлгэ хадаа үндэһэ яһанай илгаа гаргажа, ямар нэгэн яһатаниие үгы хэхэ гэһэн зэрлиг муухай ябуулга болоно.

Һүүлэй долоон жэлэй турша соо Лаосой патриодууд американ 2200 самолёдые буудажа унагаагаа гээд Лаосой Патриотическа фронтын ЦК мэдээсэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

Хорлолто хэхые бэлдэһэн байгаа гү?

ТАСС

Үнгэрһэн неделидэ Сент-Луис хотодо (Миссури штат) һунгалтын урда тээ Компартиин хэһэн митингын үедэ полициинхид буутай хоёр хүниие барһан байгаа. Компартиһаа США-гай президентын тушаалда кандидат, Компартиин Генеральна секретарь Гэс Холл митинг дээрэ үгэ хэлэхэ ёhотой байгаа гэжэ «Дейли уорлд» газетэ мэдээсэнэ. Холлой бэедэ хорлолто хэгдэжэ болохо гэһэн баримта доогуур мэдэжэ абахадаа, Компартиин нютагай эмхиин хүдэлмэри үгэ хэлэхыень бэлюулһан байгаа.

Баригдаһан хүнүүд тушаа ямар хэмжээнэй абтаһан тухай Компартиин нютагай эмхидэ мэдээсэхээ полици арсаа. Тэдээндэ гэм зэмын тохогдоһон гү, али сүлөөдэ табигдаһан тухайда юушье мэдэгдэнэгүй.

НАЙДАНАБДИ ТААНАДТАА, СОВЕТ ОРОНОЙ ОЛИМПИЕЦҮҮД!

МЮНХЕН—72

Үсэгэлдэр Мюнхендэ Олимпиин наадануудай гал носоогдожо, мүнөө үе сагай эгээл ехэ мүрысөөнүүд эхилбэ.

Совет оронoй 26 үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэдһөө бүрндэһэн 507 эрхимэй эрхим хүбүүд, басагаднай шэн зориг, хаба шадалаа харуулхаяа мүрысөөнүүдтэ оробод. Тэдэнэй дунда манай нютагай хүбүүн Борис Зориктуев бии.

Олимпиин наадануүд хадаа мүнөө үеын эгээл ехэ, эгээл гоё мүрысөөнүүд болоно. Тиимэһээ энэ нааданда түби дэлхэйн эрхимэй эрхим гэгдэһэн атледүүд сугларжа, хоорондоо түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысэдэг. Олимпиин наадануудай үнгэргэдэдэг талмайда гараһан зүрхэтэй бэрхэ, эрэлхэг зоригтой, спортын баатарнуудай толгой дээрэ дэлхэйн спортсменүүдэй һаналаа нэгэдэлгын һүлдэ тэмдэг болоһон гоёор гүрэлдэһэн 5 сахариг намилзана ха юм.

Эртэ урдын Эллада орондо мүндэлһэн Олимпиин наадануүд дэлхэйн арадуудай һайндэрынь болонхой.

1896 ондо һэргээгдэһэн мүнөө үеын Олимпиин наадануүд жэлһээ жэлдэ үргэдэжэ, дэлхэйн оронуудай спорсменүүдые олоорнь хабаадуулдаг боложо байнхай. Тиимэһээ дүрбэн жэл болоод үнгэргэгдэдэг Олимпиин наадануүд арадуудай дунда спорт хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлдэг. Һүүлэй үедэ Олимпиин наадануута социализмын оронуудай, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэжэ ябаһан Африкын залуу гүрэнүүдэй спортсменүүд хабаадалсахадаа, залуушуулай дунда хани барисаанай, бэе бэеэ хүндэлэлсэлгын, демократиин болон адли эрхэтэй байлгын шэнжэ асарһан байгаа. Мүнөө Олимпиин наадануудта манай планетын олон тоото залуушуул хабаадалсажа, түби дэлхэйн залуушуулай дунда хани барисаа, харилсан ажаллалга, нягта жагсаалые бэхижүүлнэ. Энэ жэлэй наадануудай программань үргэдхэгдэһэн байна. Жэшээнь, Олимпиин нааданда хабаадалсагшад спортын 195 зүйлөөр хоорондоо мүрысэхэ болоно. Тиимэһээ спортын 195 зүйлөөр мүрысэгшэд хоорондоо ёһотойл шанга тэмсэл хэжэ, алтан, мүнгэн, бронзо медальнуудта хүртэхэ байна, Олимпиадаһаа Олимпиада хүрэтэр наадanай «алтан» үнэтэй сэнтэй болоно ха юм. Эндэ эрхимэй эрхим лэ спортсмен шалгаржа, алтан медальда хүртэхэ зэргэтэй.

Манай оронoй спортсменүүд наадан бүхэндэ шалгаржа, алтан медальнуудые олоорнь абаха бэзэ гэжэ хүсэнэ, найданабди. Хельсинки, Мельбурн, Рим, Токио, Мехико хотонуудта үнгэргэгдэһэн наадануудта манай спортсменүүд шалгаржа, олон медальнуудтай бусаа һэн. Мүн Мюнхэндэ үнгэргэгдэһэн наадануудта манай спортсменүүд шалгархал байха гэжэ найдагдана.

Олимпиин наадануудта хабаадалсахаар ошоһон спортсменүүдтээ амжалта, илалта хүсэе.

Танай анхаралда Олимпиадын наадануудай мүрысөөнүүдэй хэзээ үнгэргэгдэхэ тухай, мүн энэ үдэр хэды алтан медаль барюулагдахаб гэһэн таблица толилогдобо.

	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Хүнгэн атлетикэ								●	●	●	●	●	●	●	●	
Футбол			●	●	●	●	●	●			●		●		●	
Ногоон дээрэ наадаха хоккей		●	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●	●	●	
Академическэ һэлюурдэлгэ			●	●	●	●	●	●	●							
Каноэ, байдарка онгосонуудаар											●	●	●	●	●	
Буудалга		●	●		●	●	●	●	●							
Һур харбаан										●	●	●	●			
Далбагата онгосо				●	●	●	●			●	●	●				
Мори урилдаан				●	●	●	●		●		●	●	●	●	●	●
Велоспорт				●		●	●	●	●	●		●				
Мүнөөнэй 5 зүйлэй тэмсэл		●	●	●	●	●										
Тамаралга, уһаруу һурэлгэ, уһан дээрэ бүмбэгөөр наадалга		●	●	●	●	●	●	●	●	●						
Гимнастика			●	●	●	●	●	●								
Бокс		●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
Хүндэ атлетикэ		●	●	●	●	●	●	●								
Бүхэ баридаан		●	●	●		●	●	●								
Дзю-до									●	●	●					
Баскетбол		●	●	●	●		●	●	●		●	●	●			
Волейбол				●	●	●		●	●	●		●	●	●		
Гарай бүмбэгэ				●		●		●		●		●		●		
Фехтовани				●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			
Алтан медаль		2	9	8	13	25	18	23	12	14	2	15	3	16	34	1

БОКСЁР

(Түгэсхэл. Эхининь 3-дахи нюурта).

— Ши Мюнхен тухай бодоно гүш? Тиибэл, Москва ошо. Бауманай училищида энэл мэргэжэлээрээ һураха болоно ха юм ши. Буряадай боксёрнуудай алдар солые таанад лэ, залуу һүрэгтэн, үргэлжэлүүлхэ ёһотойт. Тиихэдэ нэгэшье буряад хүбүүн СССР-эй чемпион болоодүй бшуу даа. Ши, Борис, чемпион болохо бүхы арга боломжотойш, — гэнэб.

— Бү мэдэе, — гээд, нүхэрни мүрөө хабшагад гүүлэбэ. Зориктуев ехэ даруу зантай, үгэ хүүрээр хомор, тиимэ бэлэхэнээр энеэгээдшье орхидоггүй хүбүүн. Юумэ асуубалшни, тоб байса, ухаансараар харюусаад, абяагүй һуубалшни, мүн лэ үгэ хүүргүй, хамар дороо ямар нэгэ аялга гүнгэнэн, хубсаһаяа сэбэрлэжэ гү, али ном уншажа һууха юм...

Үглөөгүүр һэрихэдэмни, Борис унтаридаа үты байба. Уданшьегүй үүдэн сэлигдэжэ, сэбэр агаарай һэрюу дахуулан, нүхэрни орожо ерэбэ. Хүлэрэнхэй, нойтон үһэниинь духадань няладанхай.

— Бороо тогтод гээд байна. Зөөлэн ногоон дээгүүр гүйхэдэ зохид гээшэнь, — гэнэ нүхэрни.

Тэрэ үдэр баһал ниидэжэ шадабагүйбди. Омск хотын захын үйлсэнүүдээр зайһаар, олон табые шашалдаһаар үнжэбэбди. Борис дүү хүбүүн — Баяр тухайгаа ехэл энхэрэнгеэр хөөрэхэ юм.

— Тэрэ намһаа шамбай хүн. Намайе булиха боксёр болохо. Би уданшаг ха юмбиб даа, харин Баярни түрэхын түргэн хүн. Харахат даа, Баярни нэрээ нэрлүүлхэл байха, — гэжэ Борис найдуулна.

• • •

ТЭРЭ гэһэн сагһаа хойшо гурбан жэл үнгэршэбэ. 1969 оной үбэл Борис БМТУ-да абтаа һэн. Габьяата тренер Бугаев Буряадай бэлигтэ боксёрые баяртайгаар угтажа абаа һэн. Виля Баранников намтай уулзахадаа, иигэжэ хэлээ:

— Борис оролдосотой, зоригтой спортсмен... Неделидээ нэгэ дахин гэртэмни ерэнэ. Бага-сага хүлэрүүлнэб. Гол түлэб бэеэ хамгаалалтада, дүтын тулалдаанда, гэнтын сохилтодо һурганаб...

Уданшьегүй Зориктуев Москвагай чемпион болоо. 1970, 1971 онуудта СССР-эй түрүү һуури эзэлэнгын мүрысөөнүүдтэ хоёр дахин мүнгэн медальда хүтөө. «Баранниковтал адли, баһал чемпион боложо шадахагүйнь гээшэ гү?» гэжэ олохон хүнүүд бэе бэеһээ асууһан байха. Алтанда хүрэтэр нэгэл табсан дутадаг һэн...

1971 онһоо эхилжэ Борис Зориктуевай нэрэ хари гүрэнүүдэй спортивна хэблэлдэ хирэ-хирэ болоод лэ дурдагдаа. Тэрэнэй сухаришагүй зориг, «балтадал хүндэ нюдарга» тухай Польшын, Чехословакиин, Болгариин, Франциин, Америкын газетэнүүдтэ оло дахин бэшэгдээ. Уласхоорондын хэдэн мүрысөөнүүдтэ хабаадахадаа, Б. Зориктуев эрхим техникээрээ, эрид шууд добтолгоороо онсо шалгарһан байха. Энэ жэлэй февраль һарын эхиндэ Америкын Холбоото Штадуудай боксёрнууд манай орондо айлшаар ерэһэн юм. СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүн Борис Зориктуев Панамериканска наадануудай, мүн США-гай чемпион Хантер гэгшэтэй уулзаба. Хантер манай хүбүүе хүсөөрөө, һүрөөгөөрөө дараха һэдэлгэтэй, гансатал нюдэ нюургүй добтолжо оробо. Түрүүшын раундын хоёрдохи минута ябажа байгаа. Энэ үедэ американ боксёр орондог шарбашанхай хэбтээ һэн...

1972 оной июнь һара, СССР-эй чомпионат. Алтан медальда хүртэгшэд Мюнхен ошохо хүсэд эрхэтэй болохо. 51 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэн сооһоо Москвагай түлөөлэгшэ, МВТУ-гай студент Борис Зориктуев Советскэ Союзай чемпион болобо. Манай оронoй боксын түүхэдэ буряад хүбүүнэй нэрэ түрүүшынхиеэ алтан үзэгүүдээр һиилэгдэн оробо. Чемпионой тодорһон тэрэ үдэшэ Б. Зориктуевые тренерынь Бугаев, аха нүхэдынь В. Сафронов, В. Баранников, мүнөө Москвагай физкультурна институтда һураһа байһан, боксоор ниислэл хотын чемпион, спортын мастер, дүү хүбүүниинь — Баяр Зориктуев болон олон тоото нүхэдынь халуунаар амаршалаа һэн.

Спортоор уласхоорондын классай мастер 24 наһатай Борис Зориктуев ринг дээрэхи эгээл ехэ хүсэлдөө хүрэжэ шадаба: тэрэ Совет оронойнгоо спортсменүүдэй нэрэ солые Олимпиин наадануд дээрэ хамгаалхань.

Бүмбэрсэг дэлхэйн арад түмэнэй бэе бэеэ ойлголсохо, хоорондоо аха дүүгэй хани харилсаа, нүхэсэл байгуулха хэрэгтэ Олимпиин наадануд угаа ехэ нүлөөтэй. Энээн тухай Кубертэн онсолон хэлэһэн байдаг. Мүнөө үе сагай эгээ ехэ мүрысөөндэ хабаадаха гээшэ ямар ехэ зол жаргал, аза талаан гээшэб! Теэд энэ зол, энэ аза гээшэнь Зориктуевта бэлэхэнээр ерээгүй. Бэлиг дээрэнь тэрэнэй адхаһан хүлһэ нэмэгты, зориг дээрэнь тэрэнэй хүсэл, оролдолгые нэмэгты — тиигээд лэ байбал, энэ хүбүүнэй илалтануудай, нэрэ солын сэнгые мэдэрхэт. Ондоо үе сагта һаань, юрын буряад хүбүүн иимэ дээгүүр, иимэ холуур түрэл арадаа дэлхэйн яһатан бүхэнэй хэлэн дээрэ нэрлүүлхэ һэн гү? Энээн тухай бодоод үзэел, нүхэд!

Олимпиин гал үсэгэлдэр носоогдобо. Намилзаа улаан туг доро совет спортсменүүдэй жагсаал жэгдэ алхалан үнгэрөө. Энгэртээ Эхэ оронойнгоо герб зүүһэн хүбүүд, басагадаймнай дунда Борис Зориктуев гэшхэлэн гараа.

Амжалтатай, золтой ябаад, Совет ороноо, түрэл Буряадаа бусыш даа, Борис!

С. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ЗАНШАЛТА БОЛОҺОН ҮДЭШЭ

Хонхолын хүдөөгэй соёлой байшанда «Бултыень мэдэхэ дуратайб» гэжэ ээлжээтэ хоёрдохи аман үгын журналай үдэшэ үнгэргэгдөө. Энэ журнал ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдана. Энэ үдэшэ дүрбэн часай туршада үргэлжэлөө. Программань гүнзэгы удхатайшье, хүнэй дура татамаар һонирхолтойшье байгаа.

«Эхэ оронойнгоо картын дэргэдэ» гэһэн темээр нэгэдэхи хуудаһан нээгдээ. Нютагай дунда һургуулиин багша В. Т. Трущюк 50 жэлэй туршада арадай гэгээрэлэй хэр зэргэ хүгжэһэн тухай хөөрэжэ үгөө. Эрдэмэй орьёл өөдэ асари ехэ алхамай хэгдэһэн тухай хүнэй үнэншэмөөр жэшээнүүдые харуулаа. Багшын хөөрөөе шефүүд-сэрэгшэд үргэлжэлүүлһэн байна. Тэдэнэр сэрэгтэ алба хэжэ байһан хүбүүдэй юрын үдэрнүүд тухай һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

Хүдөөгэй библиотекые даагша Н. И. Рыжкова журналай хоёрдохи хуудаһа нээбэ. «Номуудай уласхоорондын жэл» гэһэн темэдэ тэрэ хөөрөөгөө зорюулаа. Мүн эндэ номуудай выставкэ табигдаһан байна.

Журналай түгэсхэлдэ «Ягаа, улаан далбага» гэжэ дуу, хатарай ансамбль концерт табяа. Мүнөө үеын эстрадна дуунуудые ирагуу гоёор хангюурдажа, суглаагшадта нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа.

Энэ үдэшэ ехэ амжалтатайгаар үнгэржэ, суглаагшадай һайшаал магтаалда хүртөө. Тиимэһээ ээлжээтэ гурбадахи журнал һаяар гаргагдахаар хараалагдаба.

К. ЩЕРБАКОВА.

Мухар-Шэбэр.

РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын путёвкоор зунайнгаа амаралтын үедэ республикын һургуулинуудай һурагшад Москва хотын үзэсхэлэн гоё, түүхэтэ газарнуудтай танилсажа ябаһанаа һаяхан бусажа ерэбэ.

Эдир аяншалагшад Кремльдэ, ороһон, «СССР-эй 50 жэл» гэһэн выставкын павильонуудаар, Третьяковско галерей, музей, театрнуудаар ябаһан байна.

Буряадай эдиршүүл Хотын

Москвагай айлшад

Пионернүүдэй байшан ху... Москвагай пионернүүдтэй т... саһан, хойшодоо бэшэг бэ... жэ, һониноо хубаалдажа, а... тынгаа үедэ бэе бэедээ айл... сажа байхаар хэлсэбэ.

Л. АПАРНИКО...

Москва.

Яруунын үгэрсэ амтатай

Гурбан жэлэй саада тээ Нарһатын совхоз теплицэ барижа, огородой эдеэ ургуулха гэжэ шиидэһэн байгаа. Мүнөө совхоз табан теплицэтэй болонхой. Эндэ мүнөө үгэрсэ, һонгино, редискэ тарина.

Энэ жэлдэ үгэрсын яһала баян ургаса хуряагдаа. Совхозой үбһэшэдтэ, таряашадта шэнэ ... сэ үдэр бүри шахуу хүдэ... на. Мүн аймагай түб — На... тосхоной больница, хүүгэд... ли, саадууд огородой эд... мүн лэ эндэһээ хангагдана. ... теплицэһээ 10 мянган кило... үгэрсэ суглуулагдаа. Үшөө ... бан теплицын ургаса хура... болоо.

— Нютагтаа тарижа у... һан Яруунымнай үгэрсэ а... даа, — гэжэ Нарһатын с... зой хүдэлмэришэд мүнөө ... хон хөөрэлдэдэг.

Ж. ЦЫДЫП...

УУЛЗАТАРАА БАЯРТАЙ

Мүнөө Яруунын аймагай колхоз, совхозуудай үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын, тарла хуряалгын эгээл халуун хаһа хүрэжэ ерээд байна. Нарһатын соёлой байшангай агитбригада үбһэшэдые һайнаар хангахын түлөө оролдоно.

Мүнөө тэдэнэр «Комсомольский» совхоздо айлшалаа. Тэдэнэй Арын нуурай һаалиин фермэдэ хүрэжэ ерэхэдэнь, малшад тон хүндэтэйгөөр угтан абаһан байна. Концерт табиһанайнь һүүлээр фермые даагша Л. Яковлев нютагайнгаа артистнарые халуунаар амаршалаа.

— Таанарайнгаа гүн удхатай концерт хаража, ехэтэ баясаба, сэдьхэлээ ханаба гээшэбди. Хожом уулзатараа баяртай, — гэжэ тэрэ, баясхалан хүргөө.

Агитбригада совхозой хоёрдохи отделениин үбһэшэдтэ айлшалжа, тэдэнэрэй магтаалда хүртөө. Аймаг соогоо суурхаһан дууша бүлын одхон басаган Таня Черепанова, Валя Гомбо-Цыренова, Б. Батуева гэгшэдэй сценэ дээрэ гаража ерэхэдэ суглаагшад хани халуун альга ташалгаар угтаа.

Л. БАДМАЕВА.

«Улаан-туяа» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ.

ХЭЭГҮҮР ХАНХИНАҺАН ДУУН

Тарбагатайн соёлой байшангай уран һайханай бүлгэмэй дуушад, хатаршад мүнөө үедэ аймагайнгаа колхоз, совхозуудай үбһэшэдтэ, холын бэлшээридэ байрлаһан малшадта айлшалжа, концерт наада табина.

Соёл-гэгээрэлэй училищи дүүргэһэн Светлана Волобуева агитбригадые хүтэлбэрилнэ. Залуу басаганай Тарбагатайн соёлой байшанда хүдэлжэ эхилһээр оройдоол хоёр жэл үнгэрөө. Энэ хугасаа соогоо тэрэ нютагай залуушуулай дунда хүндэтэй боложо шадаа. Соёлой байшан таряашадай сүлөөтэй сагаа таатай зохидоор үнгэргэхэ ёһотойл гуламта болоо. Светланын үсэд нэтэрүү оролдосын ашаар соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэри хараа байса һайжараа.

Соёлой байшангай агитбригада гансахан август һарада 14 концерт малшадта, механизаторнуудта, үбһэшэдтэ харуулжа, һайшаал магтаалда хүртөө. СССР-эй арадуудай урданай болон мүнөөнэй дуунууд, совет суута композиторнуудай зохёолнууд, ажабайдалай дутуу дундые шүүмжэлһэн шог ёгто хөөрөөнүүд концертын программада ороно.

Ирагуу һайханаар дуу дуулажа, солбон хүнгэнөөр хатар гүйсэдхэжэ шададаг залуушуул Тарбагатайда яһала олон юм. Аня Кушнарева, Елена Думнова, Нина Степанова гэгшэд уран һайханай бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

Соёлой байшангай директор С. Волобуевагай эдэбхи үүсхэлээр дайшалхы ба ажалай алдар солын таһаг эндэ эмхидхэгдээ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда хабаадагшадай баатаршалга харуулһан фотозурагууд, ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай хөөрэһэн стенд, плакадууд эндэ бии. Энэ таһаг СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдана.

П. УГРЮМОВ.

Улаан-Үдын аймагай «Знание» бүлгэмэй лектор.

ҮБҺЭШЭД, ТАРЯАШАД БАЯРТАЙ

Түнхэнэй аймагай соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд үбһэ, таряа хуряалгын үедэ колхоз, совхозуудта ошожо ажалшадта концерт наада харуулжа ябадаг. Хэрэнэй соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Тооро, Зуун Морин нютаг ошожо, үбһэшэдтэ, мүн силос даража байһан хүдэлмэришэдтэ һайн программатай концерт харуулжа ерээ. Дуушан Дарима Далбаева ород, буряад дуунуудые дуулаһан, бүлэг артистнар татар, буряад, ород арадуудай хатарнуудые солбон хүнгэнөөр гүйсэдхэһэн байна. Шог ёгто, энеэдэ элбэгтэй шүлэгүүдые уншадаг Пётр Шалапов үбһэшэдэй зүгһөө нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа.

Һаяар эдэнэр аймагайнгаа бусад ажахынуудта ошожо, таряа хуряалгадаа ороһон таряашадтаа концерт харуулха зорилготой.

Л. ТАПХАЕВ.

СЭНГЭХЭ, ХҮХИХЭНЬ ОЙРТОО

Хурамхаанай барилга-хабсаралгын гурбадахи управлениин барилгашад аймагайнгаа ажахынуудаар шэнэ байшан гэрнүүдые олоор бодхоожо, нютаг бүхэнэй ажалшадые баясуулна. Эдэнэр Хурамхаан тосхондо хүүгэдэй саад-яслиин барилга дүүргүүтэй болобо. Мүнөө Мария Григорьевна Суворовагай хүтэлбэрилдэг штукатурщигуудай бригада тус барилгын һүүлшын хүдэлмэри хэжэ байнхай.

Мүн эдэнэрэй уран гараар, Гааргын совхоздо 40 үхибүүдэй байха шэнэ саад-ясли баригдажа эхилэнхэй. Һаяар даа, һаяар, үхибүүднай шэнэ байрануудтаа түбхинэжэ, сэнгэхэ, хүхихэнь.

Г. БАДМАЕВ.

ЭДИР ФОТОГРАФ.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ ф...

УЛААН ТУГАА АЛДАНАГҮЙ

Бургалтайн сельпогой ко... тив СССР-эй байгуулагдаһа... жэлэй ойе нэрэтэй солотойго... таха гэһэн бүтэдэ арадай аж... вахтада жагсаһан юм. ... хүдөөгэй ажалшадай эр... гүйсэд хангахын тулада ... үнэн сэдьхэлһээ оролдожо ... һэн байна. Энээнэй урда тэ... публикын түрүү сельпо... тоодо орожо, Буркоопс... правлениин болон гүрэнэй ... даа наймаанай, потребко... циин хүдэлмэрилэгшэдэй ... союзай обкомой президиумэ... жуулгын Улаан туга ху... байгаа.

Һаяхан Буркоопсоюзай ... лени республикын сельпо... дунда дэлгэрһэн социалис... сөөнэй дүн согсолбо. Бурга... сельпогой коллектив ... үгэдөө хүрэжэ, түрүү һуу... дай нэгые эзэлһэн байба. Ху... до эд бараа худалдаха ... тэдэнэр 113,3 процент ... Тиихэдэ номуудые ху... түсэб 116,7 процентд... Иигэжэ тус сельпогой ... тэй коллектив дамжуулгын ... туг дахинаа өөртөө үлөөж... дохи мүнгэн шанда хүртэж... даһан байна.

Д. ДУГАР...

хүдөө бэ...

Зэдын аймаг.

ХАРИЛСАН АЖАЛЛАНА

Сэлэнгын ЦКК-е ... ха ТЭС-тэ ажаллагаа ... сомолшууд болон ... шуулай эдэбхи үүс... хоёрдохи турбинын ... руулгын һуури бэлэ... хүдэлмэри болзорһоо ... дүүргэгдээ һэн.

Турбина бүтээн ... гые түргэдхэжэ, түс... хараалагдаһан ... һоонь урид эльгээгт... гүйлтатайгаар бар... штаб Калугин за... комсомолшуудта ханд... байгаа. Холын городо... луу хүдэлмэришэд ... радхалыень халуунаар ... жэжэ, захиһан турби... июль һарада ЦКК-да ... гээһэн юм.

Мүнөө хабсаргагша... рээние тодхожо эхи...

Манай ...

Редактор

Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

Намарай түрүүшын һара

Зунай һүүлшын һарада газаа хүйтэржэ, намарай тэмдэг үзэгдэжэ эхилбэ. Илангаяа энэ жэлэй август һарада хэзээ хэзээнэйхиһээ хүйтэн үдэрнүүд үзэгдэһэн байна. Тиин урда жэлнүүдтэй сасуулжа харахада, республикын урда аймагуудта 3—4 үдэрөөр, хойто аймагуудта арбаад үдэрөөр эртэ хүйтэржэ захалһан байха юм.

Августын хоёрдохи арбан хоногой туршада бага зэргэ хура бороо, аадар ороһон, зарим нютагуудта хюруу унаһан байна. Хүйтэн уларилай үзэгдэхэдэ таряалан жэгдэрэн эдеэшэжэ эхилээ. Мүнөө республикын ажахынуудта таряа хуряалга түлэг дуидаа оробо гээшэ. Тиихэдэ кукурузын үндэрынь 90—150 сантиметр боложо, тэрэнние саг соонь хуряажа абалга түргэндөө оробо.

Энэ үе соо Захааминай, Түнхэнэй, Прибайкалиин аймагуудта хюруу унажа, хартаабхын эшэ набша дууһан шарлашанхай.

Намарай түрүүшын һарада хаа хаанагүй һэрюун боложо, хуһан, уляангир гэхэ мэтэ набшаһата модод шарлажа, набша намаагаа гүбижэ эхилхэ. Мүн энэ һарада ходо бороо орохоёо болинтожо, хаа-яа саһан ороод абадаг ааб даа. Сентябрь һарада республика дотор дунда зэргээр 7—9, хойто аймагуудта 5—6 градус дулаан болохо. Сентябриин 5—9-нэй үдэрнүүдтэ һүниндөө 3 градус дулаанһаа хоёр градус хүрэтэр хүйтэрхэ. Тиихэдэ сентябриин 13—18-да, 23—30-най үдэрнүүдтэ хүйтэржэ, һүниндөө 0—5, үдэртөө 14—19 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ. Бусад үдэрнүүдтэнь һүниндөө 2—7, үдэртөө 13—18 градус дулаан болохо жэшээтэй.

Сагай уларилай хүйтэржэ эхилхэдэ дулаан оронoй шубууд нуур сөөрэм соо олоороо сугларжа, холынгоо аян замда түхеэржэ, үдэшэ, үглөөнэйнь шаг шууяа дэлгэдэг. Мүн энэ һарада зумбараа, жэрхи, алаг даагаһ тарбаган эшээндэ ородог, харин баабгай үшөө һамар, алирһа эдижэ, ой тайгаар бэлшэһэн зандаа байха. Тиихэдэ үнэгэн хулгана бэдэржэ, сабшалан, таряалан дээгүүр гүйдэг, харайдаг. Һарын тэн багһаа бугануудай, гүрөөһэнэй, хандагайн ороон эхилжэ, хада майлын үбэрөөр һүрэглэн бэлшэжэ захалдаг.

Һарын һүүл багаар заахан гол горход, нуур сөөрэмүүд хүрэжэ эхилдэг гээшэ.

Л. ГОНЧАРОВА.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДӨХИ ПРОГРАММА

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

13.05—орон доторхи һонин. 13.10 — Олимпиин зунай XX наадануудай нээлгэ» гэһэн дамжуулга Мюнхенһээ хэгдэхэ. 14.00 — «Считалочка» гэһэн үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 14.30 — «Мүнөөдэр — Шахтернуудай үдэр» гэһэн дамжуулга.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

15.00 — киноочерк.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

15.10 — Шахтёрнуудай зa хилаар концерт. 15.55 — уласхоорондын панорама. 16.25 — документальна фильмүүдэй программа. 17.05 — «Хүгжэмтэ киоск» гэһэн дамжуулга. 17.35 — «Граф Монте Кристо» гэһэн уран һайханай фильмын 2-дохи серинь дамжуулагдаха. 19.00 — «Время» гэһэн һүүлэй һонинной программа. 19.30 — Сопото хотодо үнгэргэгдэһэн эстрадын дуунай уласхоорондын фестиваль.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

21.00 — «Поезд идет на восток» гэһэн уран һайханай фильм.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

22.30 — «Үдэр үдэрэй һонин» гэһэн киножурнал. 22.40 — «Человек с будущим» гэһэн уран һайханай фильм. 24.00— «Время» гэһэн һүүлэй һонинной программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

13.10 — «Самарканд всегда со мной» гэһэн фильм.